

**METODOLOĢISKA ROKASGRĀMATA PAR
BŪTISKĀM PĀRMAIŅĀM, KAS TIEK VEIKTAS
PROJEKTOS PIECU GADU LAIKĀ NO PĒDĒJĀ
MAKSĀJUMA VEIKŠANAS**

PASŪTĪTĀJS: FINANŠU MINISTRIJA

IZPILDĪTĀJS: SIA DEA BALTIKA

RĪGA, 2008.GADA JŪLIJS

deabaltika

SATURS

KOPSAVILKUMS.....	3
EXECUTIVE SUMMARY.....	5
1. IEVADS.....	7
2. KAS IR BŪTISKAS PĀRMAIŅAS?.....	7
2.1. INFRASTRUKTŪRAS ATSEVIŠĶAS DAĻAS ĪPAŠUMTIESĪBU VEIDA MAIŅA.....	8
2.2. PRODUKTĪVĀS DARBĪBAS PĀRTRAUKŠANA.....	9
2.3. IETEKME UZ DARBĪBAS BŪTĪBU.....	9
2.4. IETEKME UZ DARBĪBAS ĪSTENOŠANAS NOSACĪJUMIEM.....	9
2.5. NEPAMATOTAS PRIEKŠROCĪBAS.....	10
3. KĀDI IR UN KĀ RĪKOTIES BŪTISKO PĀRMAIŅU GADĪJUMĀ?.....	11
3.1. IZMAIŅAS ĪPAŠUMA TIESISKAJĀ STATUSĀ.....	11
3.1.1. Lieta, kas iegādāta izmantojot ES fondu līdzekļus, tiek pārdota.....	11
3.1.2. Lieta, kas iegādāta izmantojot ES fondu līdzekļus, tiek iemainīta.....	14
3.1.3. Lieta, kas iegādāta izmantojot ES fondu līdzekļus, tiek uzdāvināta.....	16
3.1.4. Lieta, kas iegādāta izmantojot ES fondu līdzekļus, tiek aizdota.....	18
3.1.5. Lieta, kas iegādāta izmantojot ES fondu līdzekļus, tiek patapināta.....	20
3.1.6. Lieta, kas iegādāta izmantojot ES fondu līdzekļus, tiek izmesta.....	22
3.1.7. Lieta, kas iegādāta izmantojot ES fondu līdzekļus, tiek iznīcināta.....	24
3.1.8. Lieta, kas iegādāta izmantojot ES fondu līdzekļus, tiek iznomāta vai izīrēta.....	26
3.1.9. Lieta, kas iegādāta izmantojot ES fondu līdzekļus, tiek iekļāta.....	28
3.2. PRODUKTĪVĀS DARBĪBAS PĀRTRAUKŠANA.....	30
3.2.1. Atbalsta saņēmēja likvidācija.....	30
3.2.2. Atbalsta saņēmēja apvienošana.....	31
3.2.3. Atbalsta saņēmēja pārveidošana.....	32
3.2.4. Atbalsta saņēmēja sadalīšana.....	33
3.2.5. Atbalsta saņēmēja vai tā daļas pārvietošana uz citu valsti.....	35
3.2.6. Atbalsta saņēmēja vai tā daļas pārvietošana uz citu administratīvo teritoriju valsts iekšienē, uz kuru attiecas atšķirīgi atbalsta nosacījumi.....	36
3.2.7. Jebkura cita situācija, kurā tiek pārtraukta atbalsta līgumā paredzētā darbība.....	37
4. NOBEIGUMS.....	38

KOPSAVILKUMS

„Metodoloģiska rokasgrāmata par būtiskām pārmaiņām, kas tiek veiktas projektos piecu gadu laikā no pēdējā maksājuma veikšanas” ir izstrādāta ar mērķi sniegt ES fondu vadībā iesaistītajām institūcijām atbalstu pēc-projektu uzraudzības kontroles veikšanai tiem projektiem, kuriem piecu gadu laikā pēc pēdējā maksājuma veikšanas atbalsta saņēmējam ir notikušas izmaiņas. Tā sagatavota balstoties uz SIA „DEA Baltika” izstrādātajā ziņojumā „Projektu, kuros piecu gadu laikā no pēdējā maksājuma veikšanas notikušas būtiskas izmaiņas, analīze” sniegto informāciju un secinājumiem.

Rokasgrāmata ar konkrētiem piemēriem skaidro, kuri projektu izmaiņu gadījumi tiek uzskatīti par būtiskām pārmaiņām, kā tos atšķirt no vienkārša projektu izmaiņu gadījuma, un dod vadlīnijas par šo gadījumu nosacījumu izvērtēšanu un lēmuma pieņemšanu. Rokasgrāmatā ietvertie nosacījumi vienādi attiecas uz Eiropas Savienības Struktūrfondu un Kohēzijas fonda projektiem gan 2004.–2006.gada, gan arī 2007.–2013.gada plānošanas periodos.

Būtisko pārmaiņu jēdzienu definē divas regulas:

- Regula (EK) Nr.1260/1999 (30.pants), ar ko paredz vispārīgus noteikumus par struktūrfondu, un
- Regula (EK) Nr.1083/2006 (57.pants), ar ko paredz vispārīgus noteikumus par Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Eiropas Sociālo fondu un Kohēzijas fondu un atceļ Regulu (EK) Nr.1260/1999.

Saskaņā ar Regulām būtiskas pārmaiņas var iestāties tikai tad, ja ir noticis viens no sekojošiem notikumiem:

- a) ir notikusi infrastruktūras atsevišķas daļas īpašumtiesību veida maiņa, t.i., īpašums, kas iegādāts izmantojot ES fondu līdzekļus, tiek pārdots, iemainīts, uzdāvināts, aizdots, patapināts, izmests, iznīcināts, iznomāts/izīrēts vai iekļāts; vai arī
- b) ir pārtraukta atbalsta saņēmēja produktīvā darbība, t.i., atbalsta saņēmējs tiek likvidēts, apvienots, pārveidots vai sadalīts, atbalsta saņēmējs vai tā daļa tiek pārvietota uz citu valsti vai citu administratīvo teritoriju valsts iekšienē, uz kuru attiecas atšķirīgi atbalsta nosacījumi, vai jebkura situācija, kurā tiek pārtraukta atbalsta līgumā paredzētā darbība.

Būtiskas pārmaiņas augstāk minētajiem notikumiem iestāsies tikai tajā gadījumā, ja tās izraisīs noteiktas sekas, t.i.:

- ietekmēs darbības būtību; vai
- ietekmēs darbības īstenošanas nosacījumus; vai arī
- radīs nepamatotas priekšrocības uzņēmumam vai publiskai struktūrai.

Izvērtējums par to, vai projektu izmaiņu gadījums rada kādu no šīm sekām un attiecīgi ir uzskatāms par būtiskām pārmaiņām, atbildīgajai iestādei ir jāveic pirms izmaiņas faktiskās notikšanas. Gadījumos, kad īpašumtiesību maiņa vai produktīvās darbības pārtraukšana ir radījusi/radīs būtiskas pārmaiņas, atbalsta saņēmējam ir jāatmaksā saņemtais ES finansējums, t.i.,

- īpašumtiesību maiņas rezultātā ar attiecīgās lietas iegādi saistītais ES fondu līdzfinansējums;
- produktīvās darbības pārtraukšanas rezultātā viss ES fondu saņemtais līdzfinansējums vai atbalsta saņēmēja vai tā daļas pārvietošanas gadījumos uz citu

administratīvo teritoriju valsts iekšienē - starpība starp piešķirtā ES fondu finansējuma intensitāti un to, kas attiecināma uz citu administratīvo teritoriju, uz kuru arī attiecas konkrētā fonda piešķirums.

Gadījumi, kad īpašumtiesību maiņa vai produktīvās darbības pārtraukšana nerada kādu no trīs augstāk minētajam sekām, nav uzskatāmi par būtiskām pārmaiņām, bet par izmaiņu gadījumu, ko atbildīgā iestāde attiecīgi dokumentē veicot grozījumus līgumā ar atbalsta saņēmēju, kas dod atļauju veikt attiecīgo darbību un paredz nosacījumus, pie kuriem šāds izmaiņu gadījums tiek pieļauts.

EXECUTIVE SUMMARY

„Methodological Guidebook on Projects that within Five Years from the Completion of Operation have Undergone Substantial Modifications” is aimed at providing support for the institutions involved in management of the EU funds in performing ex-post monitoring of the projects that within five years from the completion of operation have undergone changes. It is based on the findings and conclusions of the research “Analysis of the Projects that within Five Years from the Completion of Operation have Undergone Substantial Modifications” performed by DEA Baltika Ltd.

By presenting a number of examples, the guidebook provides a detailed explanation on the changes that shall be considered as substantial modifications and how to distinguish them from regular change cases, as well as gives guidelines on assessment and decision-making in case of the changes and modifications.

The conditions reviewed in the guidebook are applicable to the projects of the EU Structural Funds and Cohesion Fund implemented within the programming periods of both 2004-2006 and 2007-2013.

The concept of substantial modifications is defined in two Regulations:

- Council Regulation (EC) No 1260/1999 (Article 30) laying down general provisions on the Structural Funds and
- Council Regulation (EC) No 1083/2006 (Article 57) laying down general provisions on the European Regional Development Fund, the European Social Fund and the Cohesion Fund and repealing Regulation (EC) No 1260/1999.

According to the Regulations, substantial modification cases can occur in one of the following events:

- a) a change in the nature of ownership of an item of infrastructure has taken place - i.e. the property purchased with support of the EU funds has been sold, exchanged, presented, lent, borrowed, thrown away, destroyed, leased/hired or mortgaged; or
- b) a productive activity of the beneficiary has been ceased - i.e. the beneficiary has been liquidated, merged, reorganised, or spitted; the beneficiary or its structural unit has been relocated to another state or another administrative unit within the same state to which different conditions of the EU funds apply; or any other situation, in which the activity referred to in the contract with the beneficiary has been ceased.

The above mentioned events will not result in substantial modifications unless they cause certain consequences, i.e.

- effects nature of the activity; or
- effects implementation conditions of activity; or
- creates undue advantage resulting from either a change in the nature of ownership of an item of infrastructure or the cessation of a productive activity.

The assessment on whether the change case of the project creates one of these consequences and consequently shall be considered as a substantial modification must be performed by the responsible authority before the change actually takes place. If the

change of ownership or the cessation of productive activity has created/will create substantial modifications, the beneficiary must refund the EU funding received - i.e.

- in case of substantial modifications resulting from the change of ownership - the EU funding connected to the purchase of the item;
- in case of substantial modifications resulting from the cessation of productive activity - all the EU funding received; or in case of relocation of the beneficiary or its structural unit to another administrative territory within the state – the difference between the EU funding received and that relating to the other administrative territory for which the same type of the EU funding is applicable.

The cases, in which the change of ownership or the cessation of productive activity does not cause any of the above mentioned consequences, shall not be considered as substantial modifications but as ordinary change cases. In such situations, the responsible authority and the beneficiary sign amendments in the contract allowing to perform the action and providing conditions in which such a change case is permitted.

1. IEVADS

Šī rokasgrāmata ir metodoloģisks palīglīdzeklis ES fondu vadībā iesaistītām institūcijām pēc-projektu uzraudzības kontroles veikšanai tiem projektiem, kuriem piecu gadu laikā pēc pēdējā maksājuma veikšanas atbalsta saņēmējam ir notikušas izmaiņas. Tā skaidro, kuri projektu izmaiņu gadījumi tiek uzskatīti par būtiskām pārmaiņām, kā tos atšķirt no vienkārša projektu izmaiņu gadījuma, un dod vadlīnijas par šo gadījumu nosacījumu izvērtēšanu un lēmuma pieņemšanu. Rokasgrāmatā ietvertie nosacījumi vienādi attiecas gan uz 2004.–2006.gada, gan arī 2007.–2013.gada plānošanas periodu Eiropas Savienības Struktūrfondu un Kohēzijas fonda (turpmāk tekstā ES fondi) projektiem. Jēdzienā ES fondi ir ietverts ne tikai Eiropas Savienības finansējums, bet arī tam nepieciešamais publiskais līdzfinansējums. Rokasgrāmatā aprakstītie principi ir attiecināmi uz visiem projektu izmaiņu gadījumiem objektos (iekārtās un/vai infrastruktūras objektos), kas ir iegādāti, pilnveidoti, rekonstruēti vai būvēti, izmantojot ES fondu līdzfinansējumu. Ar jēdzienu „atbildīgā iestāde” rokasgrāmatā tiek apzīmēta iestāde, kas slēdz līgumu ar atbalsta saņēmēju.

Rokasgrāmata veidota, balstoties uz SIA „DEA Baltika” no 2008.gada janvāra līdz jūnijam izstrādātajā ziņojumā „Projektu, kuros piecu gadu laikā no pēdējā maksājuma veikšanas notikušas būtiskas izmaiņas, analīze” sniegto informāciju un secinājumiem par būtiskām pārmaiņām gan no tiesību aktu interpretācijas viedokļa, gan arī konkrētiem, Latvijas praksē līdz šim fiksētiem projektu izmaiņu gadījumiem. Detalizētu būtiskas pārmaiņas regulējošo Eiropas un Latvijas tiesību aktu, kā arī projektu izmaiņu gadījumu un līgumu ar atbalsta saņēmējiem analīzi, kā arī secinājumus un ieteikumus skatīt ziņojumā.

2. KAS IR BŪTISKAS PĀRMAIŅAS?

Būtisko pārmaiņu jēdzienu definē divas regulas:

- Regula (EK) Nr.1260/1999 (30.pants), ar ko paredz vispārīgus noteikumus par struktūrfondu, un
- Regula (EK) Nr.1083/2006 (57.pants), ar ko paredz vispārīgus noteikumus par Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Eiropas Sociālo fondu un Kohēzijas fondu un atceļ Regulu (EK) Nr.1260/1999.

Regula (EK) Nr.1260/1999 piecu gadu periodu, kad nevar tikt veiktas būtiskas pārmaiņas, nosaka no lēmuma par finansējuma piešķiršanu dienas un ir attiecināma tikai uz tām tiesiskajām attiecībām, kuras ir radušās, un uz tiem struktūrfondu finansētiem projektiem, kuriem atbalsts piešķirts tās spēkā esamības laikā, t.i., līdz 2006.gada 31.jūlijam (ieskaitot). Uz visām tiesiskajām attiecībām sākot no 2006. gada 1. augusta ir piemērojama Regula (EK) Nr.1083/2006, kas piecu gadu periodu, kad nevar tikt veiktas būtiskas pārmaiņas, nosaka no darbības pabeigšanas brīža.

Uz Kohēzijas fonda finansētiem projektiem 2000.-2006.gadu plānošanas periodā ir attiecināma Regula (EK) Nr.1164/94 par Kohēzijas fonda izveidi. Tās 2.pielikuma h)pants definē jēdzienu „nozīmīgas pārmaiņas”, t.i., tādas, kas iespaido tā pasākuma būtību vai īstenošanas nosacījumus, kuram nav lūgts Komisijas apstiprinājums. Šī Regula tiek atcelta no 2007.gada 1.janvāra ar Padomes Regulu (EK) Nr.1084/2006 par Kohēzijas

fonda izveidi un Regulas (EK) Nr.1164/94 atcelšanu, kas nosaka, ka Fonda darbību reglamentē Regula (EK) Nr.1083/2006 un Regula (EK) Nr.1084/2006.

Tā kā regulās minētais „būtisko pārmaiņu” jēdziena saturs, t.i., kādas darbības un kādas sekas izraisa būtiskas pārmaiņas, savā būtībā ir identisks, tad teksta labākas uztveramības nodrošināšanai, atsauce šajā rokasgrāmatā tiek izdarīta tikai uz Regulu (EK) Nr.1083/2006. Tajā pat laikā visi secinājumi, kas tiek izdarīti attiecībā uz Regulas (EK) Nr.1083/2006 57.pantu, ir attiecināmi arī uz Regulas (EK) Nr.1260/1999 30.pantu un Regulas (EK) Nr.1164/94 2.pielikuma h)pantu, un attiecināmi uz ES Struktūrfondu un Kohēzijas fonda finansētiem projektiem.

Regulas (EK) Nr.1083/2006 57.panta 1.punkts nosaka:

„Dalībvalsts vai vadošā iestāde nodrošina to, ka darbības turpina saņemt fondu atbalstu vienīgi tad, ja tajā piecos gados no darbības pabeigšanas vai trīs gados no darbības pabeigšanas dalībvalstīs, kas izmantojušas iespēju samazināt minēto termiņu MVU veikto ieguldījumu vai radīto darba vietu saglabāšanai, nav veiktas būtiskas pārmaiņas:

- a) kas ietekmē tās būtību vai īstenošanas nosacījumus vai sniedz uzņēmumam vai publiskai struktūrai nepamatotas priekšrocības; un
- b) kas rodas vai nu no infrastruktūras atsevišķas daļas īpašumtiesību veida maiņas, vai arī no produktīvās darbības pārtraukšanas.

Tā kā Latvija nav samazinājusi termiņu MVU attiecībā uz veiktajiem ieguldījumiem vai radītajām darba vietām, tad šī Regulas sadaļa uz Latviju nav attiecināma.

Saskaņā ar Regulu būtiskas pārmaiņas var iestāties tikai tad, ja ir noticis viens no sekojošiem notikumiem:

- a) ir notikusi infrastruktūras atsevišķas daļas īpašumtiesību veida maiņa; vai arī
- b) ir pārtraukta atbalsta saņēmēja produktīvā darbība.

Turklāt, lai iestātos būtiskas pārmaiņas, šiem notikumiem ir jāizraisa noteiktas sekas, t.i.:

- jāietekmē darbības būtība; vai
- jāietekmē darbības īstenošanas nosacījumi; vai arī
- jārada nepamatotas priekšrocības uzņēmumam vai publiskai struktūrai.

Tādejādi būtiskas pārmaiņas Regulas (EK) Nr.1083/2006 57.panta izpratnē iestāsies tikai tad, ja viens no nosauktajiem notikumiem izraisīs augstāk minētās sekas. Tā, piemēram, būtiskas pārmaiņas iestāsies gadījumā, ja atbalsta saņēmējs iznomās par atbalsta līdzekļiem iegādāto ražošanas iekārtu. Iekārtas iznomāšana būs 57.pantā nosauktais notikums - infrastruktūras atsevišķas daļas īpašumtiesību veida maiņa. Turklāt šāda rīcība izraisīs arī 57.pantā minētās sekas – tā pārkāps starp atbalsta saņēmēju un atbildīgo iestādi noslēgtā līguma nosacījumus, t.i., ietekmēs darbības īstenošanas nosacījumus. Tā kā šāda rīcība atbilst 57.pantā minētajam notikumam, kas izraisa normā minētās sekas, tad iekārtas iznomāšana ir uzskatāma par būtiskām pārmaiņām.

Tālāk tiks apskatīts, ko nozīmē Regulas (EK) Nr.1083/2006 57.pantā lietotie jēdzieni.

2.1. INFRASTRUKTŪRAS ATSEVIŠĶAS DAĻAS ĪPAŠUMTIESĪBU VEIDA MAIŅA

Jēdziena „īpašuma tiesību veida maiņa” saturs Regulā (EK) Nr.1260/1999 un Regulā (EK) Nr.1083/2006 neatbilst Latvijas Republikas Civillikuma izpratnei par to, ko nozīmē īpašuma tiesību veids. Jēdziens „infrastrukturā atsevišķas daļas īpašumtiesību veida maiņa” attiecas uz jebkurām izmaiņām ar fondu atbalstu pilnveidoto vai iegādāto lietu īpašuma tiesību statusā. Tā, piemēram, jēdziens attiecas uz lietas pārdošanu, aizdošanu, dāvinājumu, patapinājumu, maiņu, ieķīlāšanu, iznīcināšanu, izmešanu vai jebkuru atsavināšanas veidu. Tāpat īpašumtiesību veida maiņa aptvers arī gadījumus, kad atbalsta saņēmējs paliek lietas īpašnieks, bet lietas valdījums tiek nodots citai personai, piemēram, lietu iznomājot, izīrējot vai patapinot. Regulas (EK) Nr.1083/2006 57.panta mērķis ir nodrošināt to, lai fondu atbalsts tiktu izmantots projektā paredzēto mērķu īstenošanā. Tādēļ jebkuras izmaiņas īpašuma tiesiskajā statusā, kuras var novest pie tā, ka lieta neatradīsies atbalsta saņēmēja valdījumā, vai jebkādā citā veidā tiks kavētas atbalsta saņēmēja iespējas lietu izmantot, ir uzskatāmas par infrastruktūras atsevišķas daļas īpašumtiesību veida maiņu.

2.2. PRODUKTĪVĀS DARBĪBAS PĀRTRAUKŠANA

Jēdziens „produktīvās darbības pārtraukšana” attiecas uz jebkuru situāciju, kurā atbalsta saņēmējs pārtrauc fondu atbalsta līgumā paredzētās projekta aktivitātes. Tā, piemēram, produktīvā darbība tiek pārtraukta, ja uzņēmums tiek likvidēts, tiek slēgta atsevišķa ražotne, vai arī atbalstāmā projekta aktivitātes tiek pārtrauktas jebkura cita iemesla dēļ. Tāpat par produktīvās darbības pārtraukšanu ir uzskatāma arī uzņēmuma pārvietošana. Pārvietošana attiecas uz gadījumiem, kad vienlaicīgi vai īsā laika periodā izpildās šādi nosacījumi:

- ražošanas vietas vai uzņēmuma struktūrvienības slēgšana,
- ražotnes pārvietošana uz citu vietu, kas pieder tam pašam uzņēmumam, bet ir izvietota citā ekonomiskā vienībā (citā valstī vai citā administratīvajā teritorijā tās pašas valsts iekšienē, uz kuru attiecas atšķirīgi atbalsta nosacījumi).

2.3. IETEKME UZ DARBĪBAS BŪTĪBU

Jēdziens „ietekme uz darbības būtību” apraksta sekas, kuras rodas dēļ izmaiņām īpašuma tiesību statusā vai dēļ produktīvās darbības pārtraukšanas. „Ietekme uz darbības būtību” attiecas uz jebkuru gadījumu, kurā nav iespējams veikt projektā paredzētās darbības vai sasniegt atbalstāmā projekta mērķus. Tā, piemēram, ietekme uz darbības būtību radīsies gadījumā, ja atbalsta saņēmējs pārdos ražošanas iekārtu, bez kuras nav iespējams veikt projektā paredzētās darbības.

2.4. IETEKME UZ DARBĪBAS ĪSTENOŠANAS NOSACĪJUMIEM

Darbības īstenošanas nosacījumi ir visi tie, kuri, realizējot projektu, ir jāievēro atbalsta saņēmējam. Šie nosacījumi ir iedalāmi divās pamatkategorijās:

- 1) normatīvajos aktos paredzētie nosacījumi;
- 2) nosacījumi, kas iekļauti atbalsta saņēmēja un atbildīgās iestādes noslēgtajā līgumā.

Gan līguma, gan normatīvo aktu pārkāpumi radīs ietekmi uz darbības īstenošanas nosacījumiem.

2.5. NEPAMATOTAS PRIEKŠROCĪBAS

Par nepamatotu priekšrocību ir uzskatāma jebkuras tādas labvēlīgas situācijas radīšana, kura nepastāvētu normālos tirgus apstākļos. Atbalsta piešķiršana kā tāda vienmēr nostādīs atbalsta saņēmēju labvēlīgākā situācijā, salīdzinot ar tām personām, kas atbalstu nav saņēmušas. Tā kā atbalsta sniegšana ir Eiropas tiesību politika, kura tiek realizēta ar tiesību normu palīdzību, pašu atbalsta piešķiršanu nevar uzskatīt par nepamatotas priekšrocības radīšanu. Šāda priekšrocība radīsies tikai tadā gadījumā, ja atbalsta saņēmējs izmantos labvēlīgo situāciju neatbilstoši mērķiem, kuru dēļ atbalsts ir piešķirts. Tā, piemēram, nepamatota priekšrocība radīsies gadījumā, kad uzņēmums, saņemot fondu atbalstu, ir iegādājies jaunas ražošanas iekārtas, bet tā vietā, lai sāktu realizēt mērķus, kuru dēļ atbalsts ir piešķirts, uzņēmums pārdos ražotni (kurā ietilpst arī jaunās iekārtas), gūstot lielāku peļņu no pārdošanas nekā tas būtu iespējams, ja uzņēmums nebūtu saņēmis fondu atbalstu iekārtu iegādei, bet tās iegādājies aizņemoties līdzekļus finanšu tirgos.

Nepamatotas priekšrocības var gūt ne tikai pats atbalsta saņēmējs. Nepamatotas priekšrocības var gūt arī cita persona, kurai atbalsta saņēmējs, piemēram, pārdod par atbalsta līdzekļiem iegādāto lietu par nesamērīgi zemu cenu.

Lai **darbība varētu tikt uzskatīta par būtiskām pārmaiņām**, tai vienlaicīgi ir jāatbilst kādam no pirmajā un trešajā vai otrajā un trešajā punktā uzskaitītajiem gadījumiem:

1. Ir notikušas izmaiņas lietu īpašuma tiesību statusā. Īpašums ir:
 - 1.1. Pārdots;
 - 1.2. Apmainīts;
 - 1.3. Uzdāvināts;
 - 1.4. Aizdots;
 - 1.5. Patapināts;
 - 1.6. Izmests
 - 1.7. Iznīcināts vai bojāts tādā apmērā, ka nav lietojams paredzētajām darbībām;
 - 1.8. Iznomāts vai izīrēts;
 - 1.9. Iekļāts.
2. Atbalsta saņēmējs ir pārtraucis produktīvo darbību:
 - 2.1. Atbalsta saņēmēja likvidācija;
 - 2.2. Atbalsta saņēmēja apvienošana;
 - 2.3. Atbalsta saņēmēja pārveidošana;
 - 2.4. Atbalsta saņēmēja sadalīšana;
 - 2.5. Atbalsta saņēmēja vai tā daļas pārvietošana uz citu valsti;
 - 2.6. Atbalsta saņēmēja vai tā daļas pārvietošana uz citu administratīvo teritoriju valsts iekšienē, uz kuru attiecas atšķirīgi atbalsta nosacījumi;
 - 2.7. Jebkura situācija, kurā tiek pārtraukta atbalsta līgumā paredzētā darbība.
3. Pirmajā vai otrajā punktā minētās darbības:
 - 3.1. Ietekmē atbalstāmās darbības būtību:
 - Nav iespējams veikt darbību vai sasniegt darbības mērķus;
 - 3.2. Ietekmē atbalstāmās darbības īstenošanas nosacījumus:
 - Atbalsta līguma nosacījumu vai normatīvo aktu pārkāpums;

- Izmaiņas atbalsta saņēmēja tiesiskajā statusā, kuru dēļ tas nevar pretendēt uz atbalsta saņemšanu;
- 3.3. Sniedz nepamatotas priekšrocības:
- Tādas labvēlīgas situācijas radīšana, kura nepastāvētu normālos tirgus apstākļos un nav atbilstoša atbalsta piešķiršanas mērķiem.

3. KĀDI IR UN KĀ RĪKOTIES BŪTISKO PĀRMAIŅU GADĪJUMĀ?

Šajā nodaļā detalizētāk tiks apskatīti gadījumi, kuros vai nu notiek izmaiņas īpašuma, kas iegādāts par ES fondu līdzekļiem, tiesiskajā statusā (sadaļa 3.1), vai arī tiek pārtraukta atbalsta saņēmēja produktīvā darbība (sadaļa 3.2). Katram gadījumam ir dots skaidrojums ar izvērtējumu, vai attiecīgie notikumi izraisa sekas – ietekmē darbības būtību, darbības īstenošanas nosacījumus vai sniedz nepamatotas priekšrocības – un tādejādi ir uzskatāmi par būtiskām pārmaiņām vai arī tie ir projektu izmaiņu gadījumi, kā arī tiek minēti konkrēti rīcības soļi gadījumu nosacījumu izvērtēšanai un lēmuma pieņemšanai, kas papildināti ar hipotētiskiem piemēriem.

3.1. IZMAIŅAS ĪPAŠUMA TIESISKAJĀ STATUSĀ

Visi, šajā sadaļā minētie izmaiņu gadījumi īpašuma tiesiskajā statusā, kas iegādāts izmantojot ES fondu līdzekļus, ir vienādi attiecināmi uz visiem atbalsta saņēmējiem neatkarīgi no to juridiskā statusa, t.sk. uz komercsabiedrībām (personālsabiedrībām un kapitālsabiedrībām - sabiedrībām ar ierobežotu atbildību un akciju sabiedrībām), individuālajiem uzņēmumiem – zemnieka vai zvejnieka saimniecībām, valsts un pašvaldību institūcijām un biedrībām un nodibinājumiem.

3.1.1. Lieta, kas iegādāta izmantojot ES fondu līdzekļus, tiek pārdota

Skaidrojums

Pārdošana pati par sevi nav uzskatāma par būtiskām pārmaiņām. Tā rada būtiskas pārmaiņas tikai tad, ja tiek izraisītas noteiktas sekas – ja tā ietekmē darbības būtību, darbības īstenošanas nosacījumus vai sniedz nepamatotas priekšrocības. Tādēļ pārdošana, ja tā neizraisa minētās sekas, nav atzīstama par būtiskām pārmaiņām.

Attiecīgi, iekārtas pārdošana ir pieļaujama, ja tā vairs nav izmantojama paredzētajam mērķim, piemēram, ir novecojusi vai bojāta, un atbalsta saņēmējs ir iegādājies jaunu iekārtu (atsavināšana neietekmē darbības būtību). Turklāt pirms pārdošana ir faktiski notikusi atbildīgā iestāde piekrist grozīt atbalsta līguma nosacījumus, kuri aizliedz pārdošanu (netiek pārkāpti līgumā paredzētie darbības īstenošanas nosacījumi). Visbeidzot, lieta ir jāpārdod par tirgus vērtību un iegūtie līdzekļi nevar būt lielāki par tiem, kurus atbalsta saņēmējs ieguldījis jaunās iekārtas iegādē (netiek radītas nepamatotas priekšrocības). Pēc iegādes uz jauno iekārtu ir attiecināmi visi ierobežojumi īpašuma tiesiskajā statusā, ko nosaka uz projektu attiecināmie normatīvie akti un atbalsta līgumā minētie nosacījumi.

Savukārt, ja lieta tiek pārdota un bez šīs lietas nav iespējams realizēt atbalstu saņēmēšo projektu (pārdošana ietekmē darbības būtību), šāds gadījums ir uzskatāms par būtiskām pārmaiņām. Līdzīgi, ja pārdošana ir veikta pretēji atbalsta saņēmēja līguma nosacījumiem, un atbildīgā iestāde nav piekritusi grozīt līguma nosacījumus pirms pārdošana ir faktiski notikusi, šāda pārdošana arī ir uzskatāma par būtiskām pārmaiņām. Tāpat, ja pārdošanas rezultātā atbalsta saņēmējs gūst peļņu, kuru tas negūtu, ja nebūtu saņemts fondu atbalsts (nepamatotas priekšrocības), pārdošana ir uzskatāma par būtiskām pārmaiņām.

Rīcība

Pirms lietas pārdošanas atbildīgā iestāde veic izvērtēšanu, vai plānotā pārdošana ietekmēs līguma darbības būtību un īstenošanas nosacījumus, kā arī to, vai pārdošanas rezultātā atbalsta saņēmējs vai arī pircējs gūs priekšrocības, kuras tie negūtu normālos tirgus apstākļos. Šī analīze tiek veikta balstoties uz atbalsta saņēmēja sniegto informāciju par plānoto darbību.

Gadījumos, kad pārdošana ir radījusi/radīs būtiskas pārmaiņas, atbalsta saņēmējam ir jāatmaksā ar lietas iegādi saistītais un saņemtais ES fondu līdzfinansējums, un atbildīgā iestāde saskaņā ar iekšējām procedūrām uzsāk līdzekļu atgūšanas procesu. Atmaksājamo ES fondu līdzfinansējumu veido kopsumma no (1) lietas(-tu), uz kurām ir attiecināmas būtiskas pārmaiņas, cenas saskaņā ar preču pavadzīmi-rēķinu tās iegādes brīdī bez pievienotās vērtības nodokļa (PVN), ja tas projektā ir bijis iekļauts kā neattiecināmā izmaksa, un ar PVN, ja tas ir bijis iekļauts kā attiecināmā izmaksa, un (2) ar lietas iegādi un lietošanu saistītām, projektā iekļautām attiecināmajām administratīvajām, īstenošanas un mērķauditorijas izmaksām, kas tiek aprēķinātas proporcionāli „būtiskās pārmaiņas” īpatsvaram savā budžeta kategorijā (piemēram, iekārtu iegāde), kam tiek piemērota līgumā ar atbalsta saņēmēju noteiktā ES fondu atbalsta intensitāte procentos, t.i.,

$$\text{atmaksājamais ES fondu līdzfinansējums}^1 = (\text{cena} + ((\text{cena} \times 100\%)/\text{attiecinīgās budžeta kategorijas kopsumma}) \times \text{citas projekta izmaksas}) \times \text{atbalsta intensitāte} \%$$

Gadījumos, kad lietas pārdošana nerada būtiskas pārmaiņas, atbildīgā iestāde veic grozījumus līgumā ar atbalsta saņēmēju, kas dod atļauju „pārdot esošo lietu to nomainot ar jaunu, kas pilnībā nodrošina projekta darbības būtību, īstenošanas nosacījumus, kā arī nesniedz ne atbalsta saņēmējam, ne arī pircējam nepamatotas priekšrocības un uz kuru turpmāk ir attiecināmas visas atbalsta līgumā minētās saistības”. Lietas pārdošanu un jaunās lietas pirkšanu atbalsta saņēmējs dokumentē:

- juridiski ar pareizi noformētu jaunās lietas iepirkuma dokumentāciju, pirkšanas-pārdošanas līgumu un pieņemšanas-nodošanas aktu;
- grāmatvedībā ar (1) preču pavadzīmi-rēķinu un (2) samaksu apliecinājošiem dokumentiem (bankas pārskaitījumu vai stingrās uzskaites kases čeku, kas noformēts ar preču saņēmēja rekvizītiem un dod atsauci uz projektu), kas vienādi attiecināmi gan uz pārdoto, gan arī iegādāto lietu, kā arī (3) atbalsta saņēmēja vadītāja rīkojumu par jaunās lietas pieņemšanu ekspluatācijā, nosakot laika periodu tās lietošanai, nolietojuma aprēķināšanas kārtību un atbildīgo personu, (4) jaunās lietas uzskaiti atbalsta saņēmēja pamatlīdzekļu sarakstā (pamatlīdzekļa

¹ Jēdzienā ES fondi ir ietverts ne tikai Eiropas Savienības finansējums, bet arī tam nepieciešamais publiskais līdzfinansējums (attiecas uz visiem turpmāk tekstā minētiem aprēķiniem).

kartītē), (5) atbalsta saņēmēja vadītāja rīkojumu par pārdotās lietas izslēgšanu no pamatlīdzekļu uzskaites un (6) pārdotās lietas noņemšanu no uzskaites atbalsta saņēmēja grāmatvedībā, t.i., pamatlīdzekļa kartītes slēgšanu.

Piemērs

SIA „Latvijas Nagla” ir saņēmusi ES fondu līdzfinansējumu ar atbalsta intensitāti 60% jeb 600 000 LVL apmērā jaudīgu naglu ražošanas iekārtu iegādei par kopējo summu 1 000 000 LVL. No projekta kopējām izmaksām 5% jeb 50 000 LVL paredzēti projekta administrēšanai, 5% jeb 50 000 LVL – projekta publicitātes nodrošināšanai, bet 90% jeb 900 000 LVL – ražošanas iekārtu iegādei. Iesniedzot projektu ES fondu līdzfinansējuma piesaistei, SIA „Latvijas Nagla” pamato, ka iegādātās iekārtas piecu gadu laikā ļaus dubultot ražošanas apjomus, kas tiek izvirzīts arī par vienu no projekta ilgtermiņa mērķiem.

Būtiska pārmaiņa

Divus gadus pēc ES fondu līdzfinansējuma saņemšanas atbalsta saņēmējs nolēmj pārdot vienu no iegādātajām iekārtām, kura tika iepirkta par 500 000 LVL (300 000 LVL – ES fondu atbalsts un 200 000 LVL – komercsabiedrības līdzfinansējums). Uzņēmums iekārtu pārdod par tā brīža tirgus vērtību, kas ir 400 000 LVL un tās vietā iegādājas jaunu iekārtu par 350 000 LVL, kas saskaņā ar tehniskajām specifikācijām spēj nodrošināt tādas pašas ražošanas apjomus. Šo divu gadu laikā uzņēmuma ražošanas apjoms ir pieaudzis par 100%, un pieaugums saglabāsies plānotajā apmērā arī pēc vecās iekārtas pārdošanas un jaunās iekārtas iegādes.

Šajā gadījumā ir iestājušās būtiskas pārmaiņas, jo, lai arī iekārtu pārdošana nav ietekmējusi darbības būtību – ar jauno iekārtu tiks nodrošināts plānotais ražošanas pieaugums, tomēr vecās iekārtas pārdošana un jaunas iekārtas iegāde ir radījusi nepamatotas priekšrocības ES atbalsta saņēmējam, kurš uz pirkšanas un pārdošanas rēķina ir ieguvis 50 000 LVL. Tādēļ SIA „Latvijas Nagla” ir jāatmaksā ar iekārtas iegādi saistītais ES fondu finansējums, kuru saskaņā ar formulu aprēķina šādi: $(500\,000\text{ LVL} + ((500\,000\text{ LVL} \times 100\%)/900\,000\text{ LVL}) \times 100\,000\text{ LVL}) \times 60\% = 333\,333,33\text{ LVL}$.

Izmaiņu gadījums

Divus gadus pēc ES fondu līdzfinansējuma saņemšanas atbalsta saņēmējs nolēmj pārdot vienu no iegādātajām iekārtām par to tirgus vērtību – 400 000 LVL. To vietā tiek iegādāta jauna un jaudīgāka naglu ražošanas iekārta 600 000 LVL apmērā, kas tādejādi nodrošina vēl lielāku ražošanas apjomu pieaugumu. SIA „Latvijas Nagla” prognozē, ka ar jaunajām iekārtām būs iespējams panākt vēl lielākus ražošanas apjomus nekā ar iekārtām, kas tika iegādātas ar ES fondu līdzfinansējuma atbalstu.

Šajā gadījumā būtiskas pārmaiņas nav iestājušās, jo iekārtu pārdošana nav ietekmējusi darbības būtību vai kādai no pirkšanā-pārdošanā iesaistītajām pusēm radījusi nepamatotas priekšrocības. SIA „Latvijas Nagla” turpina ražošanas apjomu palielināšanu un plānotajā piecu gadu periodā projektā uzstādītie ilgtermiņa mērķi tiks pārsniegti. Ar atbalsta saņēmēju tiek parakstīti līguma grozījumi, kas atļauj lietas pārdošanu.

3.1.2. Lieta, kas iegādāta izmantojot ES fondu līdzekļus, tiek iemainīta

Skaidrojums

Līdzīgi kā pārdošanas gadījumā, maiņa pati par sevi nav uzskatāma par būtiskām pārmaiņām. Tā rada būtiskas pārmaiņas tikai tad, ja tā izraisa noteiktas sekas – ietekmē darbības būtību, darbības īstenošanas nosacījumus vai sniedz nepamatotas priekšrocības.

Tā, piemēram, maiņa ietekmēs darbības būtību, ja atbalsta saņēmējs projekta realizēšanai nepieciešamo iekārtu, kas iegādāta ar ES fondu atbalstu, apmainīs pret lietu, kura nav saistīta ar projekta realizāciju. Šādas maiņas rezultātā atbalsta saņēmējs nespēs realizēt projektu, un tādēļ maiņa ietekmēs darbības būtību. Tāpat maiņa, ja pirms tās faktiskās notikšanas tai nav piekritusi atbildīgā iestāde, pārkāps darbības īstenošanas nosacījumus, jo vairumā gadījumu atbalsta saņēmēju līgumi aizliedz atsavināt par ES fondu atbalstu iegādātās lietas. Visbeidzot, ja maiņas rezultātā atbalsta saņēmējs vai iemainītās lietas jaunais īpašnieks gūst labumu, kuru tas negūtu, ja nebūtu saņemts fondu atbalsts (nepamatotas priekšrocības), maiņa ir uzskatāma par būtiskām pārmaiņām.

Tomēr maiņa nebūs uzskatāma par būtiskām pārmaiņām, ja, piemēram, atbalsta saņēmējs iemainīs projekta realizēšanai nepieciešamu iekārtu pret līdzvērtīgu iekārtu (maiņa neietekmēs darbības būtību). Turklāt pirms maiņa ir notikusi atbildīgā iestāde būs piekritusi grozīt atbalsta līguma nosacījumus, kas paredz atsavināšanas aizliegumu. Tātad, ja atbildīgā iestāde piekrīt grozīt līguma nosacījumus un lieta tiek iemainīta pret līdzvērtīgu lietu, maiņa neradīs būtiskas pārmaiņas.

Rīcība

Pirms lieta tiek iemainīta, atbildīgā iestāde veic izvērtēšanu, vai plānotā maiņa ietekmēs līguma darbības būtību un īstenošanas nosacījumus, kā arī to, vai maiņas rezultātā kāda no iesaistītajām vai trešajām pusēm gūs nepamatotas priekšrocības. Šī analīze tiek veikta balstoties uz atbalsta saņēmēja sniegto informāciju par plānoto darbību.

Gadījumos, kad lietas maiņa ir radījusi/radīs būtiskas pārmaiņas, atbalsta saņēmējam ir jāatmaksā ar lietas iegādi saistītais un saņemtais ES fondu līdzfinansējums, un atbildīgā iestāde saskaņā ar iekšējām procedūrām uzsāk līdzekļu atgūšanas procesu. Atmaksājamo ES fondu līdzfinansējumu veido kopsomma no (1) lietas(-tu), uz kurām ir attiecināmas būtiskas pārmaiņas, cenas saskaņā ar preču pavadzīmi-rēķinu tās iegādes brīdī bez pievienotās vērtības nodokļa (PVN), ja tas projektā ir bijis iekļauts kā neattiecināmā izmaksa, un ar PVN, ja tas ir bijis iekļauts kā attiecināmā izmaksa, un (2) ar lietas iegādi un lietošanu saistītām, projektā iekļautām attiecināmajām administratīvajām, īstenošanas un mērķauditorijas izmaksām, kas tiek aprēķinātas proporcionāli „būtiskās pārmaiņas” īpatsvaram savā budžeta kategorijā (piemēram, iekārtu iegāde), kam tiek piemērota līgumā ar atbalsta saņēmēju noteiktā ES fondu atbalsta intensitāte procentos, t.i.,

$\text{atmaksājamais ES fondu līdzfinansējums} = (\text{cena} + ((\text{cena} \times 100\%)/\text{attiecinīgās budžeta kategorijas kopsomma}) \times \text{citas projekta izmaksas}) \times \text{atbalsta intensitāte} \%$

Gadījumos, kad lietas maiņa nerada būtiskas pārmaiņas, atbildīgā iestāde veic grozījumus līgumā ar atbalsta saņēmēju, kas dod atļauju „mainīt esošo lietu pret līdzvērtīgu, t.i., tādu, kas pilnībā nodrošina projekta darbības būtību, īstenošanas nosacījumus, kā arī nesniedz nevienai no maiņā iesaistītajām pusēm nepamatotas priekšrocības un uz kuru turpmāk ir attiecināmas visas atbalsta līgumā minētās saistības”. Lietas maiņu atbalsta saņēmējs dokumentē:

- juridiski ar maiņas līgumu, kurā ir minēti abu lietu tehniskie parametri un to sākotnējā un atlikusī vērtība latos, un pieņemšanas-nodošanas aktu;
- grāmatvedībā ar (1) atbalsta saņēmēja vadītāja rīkojumu par iemainītās lietas pieņemšanu ekspluatācijā, nosakot tās vērtību latos, laika periodu tās lietošanai, nolietojuma aprēķināšanas kārtību un atbildīgo personu, (2) iemainītās lietas uzskaiti atbalsta saņēmēja pamatlīdzekļu sarakstā (pamatlīdzekļa kartītē), (3) atbalsta saņēmēja vadītāja rīkojumu par nomainītās (iepriekšējās) lietas izslēgšanu no pamatlīdzekļu uzskaites un (4) nomainītās lietas noņemšanu no uzskaites atbalsta saņēmēja grāmatvedībā, t.i., pamatlīdzekļa kartītes slēgšanu.

Piemērs

SIA „Latvijas Stiprais” ir saņēmis ES fondu līdzfinansējumu ar atbalsta intensitāti 60% jeb 600 000 LVL apmērā modernas alus ražošanas iekārtas iegādei par kopējo summu 1 000 000 LVL. Piešķirtā summa paredzēta tikai iekārtas iegādei un neietver citas izmaksas (piemēram, administrācijas vai publicitātes). Iesniedzot projektu ES fondu līdzfinansējuma piesaistei, SIA „Latvijas Stiprais” pamato, ka iegādātā iekārta piecu gadu laikā ļaus dubultot ražošanas apjomus, kas tiek izvērsts arī par vienu no projekta ilgtermiņa mērķiem.

Būtiska pārmaiņa

Trīs gadus pēc ES fondu līdzfinansējuma saņemšanas atbalsta saņēmējs iemaina iegādāto iekārtu pret tādu, kuras cena ir 500 000 LVL un uzturēšana izmaksātu mazāk, bet kuras ražošanas jauda ir par 20% zemāka. Šo trīs gadu laikā uzņēmuma ražošanas apjoms ir pieaudzis par 50%, bet, nomainot iekārtu, tas sāks samazināties, nenodrošinot projektā plānoto apjoma pieaugumu.

Šajā gadījumā ir iestājušās būtiskas pārmaiņas, jo iekārtas maiņa ir ietekmējusi darbības būtību – ražošanas apjoma pieaugumu atbilstoši projekta ilgtermiņa mērķim - un radījusi nepamatotas priekšrocības tai komercsabiedrībai, kuras īpašumā maiņas rezultātā nonāca par ES fondu atbalstu iegādātā iekārta – proti, tā ir ieguvusi īpašumā iekārtu, kuras tirgus cena ir augstāka par iemainītajām iekārtām.

Tā kā viss ES fondu atbalsts tika novirzīts alus ražošanas iekārtas iegādei, attiecībā uz kuru iestājušās būtiskas pārmaiņas, atbalsta saņēmējam ir jāatmaksā ES fondu piešķirtais līdzfinansējums 100% apmērā, kas ir 600 000 LVL.

Izmaiņu gadījums

Trīs gadus pēc ES fondu līdzfinansējuma saņemšanas atbalsta saņēmējs iemaina iegādāto iekārtu pret līdzīgu gan tehnisko parametru, gan arī tirgus cenas ziņā. Tā turpinās nodrošināt plānoto ražošanas apjomu palielināšanos, tādējādi sasniedzot projektā izvērztos mērķus. Abu iemainīto iekārtu tirgus cena vērtējama kā vienāda.

Šajā gadījumā būtiskas pārmaiņas nav iestājušās, jo iekārtas maiņa nav ietekmējusi darbības būtību vai radījusi nepamatotas priekšrocības kādai no pusēm. SIA „Latvijas Stiprais” turpina produktīvo darbību nodrošinot ražošanas apjomu pieaugumu atbilstoši projektā uzstādītajiem ilgtermiņa mērķiem. Ar atbalsta saņēmēju tiek parakstīti līguma grozījumi, kas atļauj lietas maiņu.

3.1.3. Lieta, kas iegādāta izmantojot ES fondu līdzekļus, tiek uzdāvināta

Skaidrojums

Ar dāvinājumu atbalsta saņēmējs zaudē īpašuma tiesības pār lietu, un tā vairs neatrodas personas valdījumā. Tādējādi lietu nav iespējams izmantot projekta realizācijai. Pat ja projektu ir iespējams realizēt bez uzdāvinātās lietas (netiek ietekmēta darbības būtība), dāvinājums būs pretrunā ar atbalsta līguma nosacījumiem (pārkāps darbības īstenošanas nosacījumus), ja vien pirms dāvināšana ir notikusi, atbildīgā iestāde ir piekritusi grozīt atbalsta līguma nosacījumus. Tāpat apdāvinātā persona gūs nepamatotas priekšrocības.

Tomēr izvērtējot dāvinājuma gadījumus, ir jāņem vērā, kam lieta ir uzdāvināta. Regulas Nr.1083/2006 57.pants norāda, ka nepamatotas priekšrocības nedrīkst būt „uzņēmums vai publiska struktūra”. Tādēļ, piemēram, novecojušas lietas, kuras vairs nav izmantojamas projekta realizācijā, varētu dāvināt vai ziedot, neradot būtiskas pārmaiņas, personām, kuras nav „uzņēmums vai publiska struktūra”, piemēram, biedrībām vai nodibinājumiem.

Rīcība

Pirms lietas, kas iegādāta par ES fondu līdzfinansējumu, dāvināšanas atbildīgā iestāde veic izvērtēšanu, vai tas ietekmēs līguma darbības būtību un īstenošanas nosacījumus, kā arī to, vai dāvinājuma rezultātā kāda no iesaistītajām pusēm gūs nepamatotas priekšrocības. Šī analīze tiek veikta balstoties uz atbalsta saņēmēja sniegto informāciju par plānoto darbību.

Gadījumos, kad dāvinājuma saņēmējs ir „uzņēmums vai publiska struktūra”, dāvinājums ir radījis/radīs būtiskas pārmaiņas un atbalsta saņēmējam ir jāatmaksā ar lietas iegādi saistītais un saņemtais ES fondu līdzfinansējums. Atbildīgā iestāde saskaņā ar iekšējām procedūrām uzsāk līdzekļu atgūšanas procesu. Atmaksājamo ES fondu līdzfinansējumu veido kopsumma no (1) lietas(-tu), uz kurām ir attiecināmas būtiskas pārmaiņas, cenas saskaņā ar preču pavadzīmi-rēķinu tās iegādes brīdī bez pievienotās vērtības nodokļa (PVN), ja tas projektā ir bijis iekļauts kā neattiecināmā izmaksa, un ar PVN, ja tas ir bijis iekļauts kā attiecināmā izmaksa, un (2) ar lietas iegādi un lietošanu saistītām, projektā iekļautām attiecināmajām administratīvajām, īstenošanas un mērķauditorijas izmaksām, kas tiek aprēķinātas proporcionāli „būtiskās pārmaiņas” īpatsvaram savā budžeta kategorijā (piemēram, iekārtu iegāde), kam tiek piemērota līgumā ar atbalsta saņēmēju noteiktā ES fondu atbalsta intensitāte procentos, t.i.,

atmaksājamais ES fondu līdzfinansējums = (cena + ((cena x 100%)/attiecinīgās budžeta kategorijas kopsumma) x citas projekta izmaksas) x atbalsta intensitāte %

Gadījumos, kad dāvinājuma vai ziedojuma saņēmējs ir biedrība vai nodibinājums, un dāvinātā/ziedotā lieta neietekmē atbalsta saņēmēja darbības būtību, tad dāvinājums/ziedojums nav uzskatāms par būtiskām pārmaiņām, un atbildīgā iestāde veic grozījumus līgumā ar atbalsta saņēmēju, kas dod atļauju „dāvināt/ziedot esošo lietu pie nosacījuma, kas tas neietekmē projekta darbības būtību, īstenošanas nosacījumus, kā arī nesniedz ne atbalsta saņēmējam, ne arī dāvinājuma/ziedojuma saņēmējam nepamatotas priekšrocības”. Dāvinājumu/ziedojumu atbalsta saņēmējs dokumentē:

- juridiski ar dāvinājuma/ziedojuma līgumu, kurā ir minēti lietas tehniskie parametri un tās sākotnējā un atlikusī vērtība latos, un pieņemšanas-nodošanas aktu;
- grāmatvedībā ar (1) atbalsta saņēmēja vadītāja rīkojumu par dāvinātās/ziedotās lietas izslēgšanu no pamatlīdzekļu uzskaites, (2) dāvinātās/ziedotās lietas noņemšanu no uzskaites atbalsta saņēmēja grāmatvedībā, t.i., pamatlīdzekļa kartītes slēgšanu (3) dāvinātās/ziedotās lietas saņēmēja vadītāja rīkojumu par šīs lietas pieņemšanu ekspluatācijā, nosakot tās vērtību latos, laika periodu tās lietošanai, nolietojuma aprēķināšanas kārtību un atbildīgo personu un (4) dāvinātās/ziedotās lietas uzskaiti dāvinātās/ziedotās lietas saņēmēja pamatlīdzekļu sarakstā (pamatlīdzekļa kartītē).

Piemērs

SIA „Galdnieks G” ir saņēmis ES fondu līdzfinansējumu ar atbalsta intensitāti 60% jeb 300 000 LVL apmērā piecu galdniecības darba galdu iegādei par kopējo summu 500 000 LVL. Piešķirtā summa paredzēta piecu darbagaldu iegādei (viena darbagalda cena ir 100 000 LVL) un neietver citas izmaksas (piemēram, administrācijas vai publicitātes). Iesniedzot projektu ES fondu līdzfinansējuma piesaistei, SIA „Galdnieks G” pamato, ka iekārtu iegāde radīs piecas jaunas darba vietas un uzņēmuma ražošanas jauda pieaugs par 30% gadā.

Būtiska pārmaiņa

Pēc ES fondu līdzfinansējuma atmaksas saņemšanas SIA „Galdnieks G” divus no pieciem iegādātajiem darba galdiem uzdāvina savam meitas uzņēmumam SIA „Meistars G” pamatojot, ka darbs „Galdnieks G” tiks organizēts divās maiņās, tādejādi radot sešas darba vietas projektā plānoto piecu vietā un palielinās uzņēmuma ražošanas jaudu par 35% gadā, t.i., par 5% vairāk nekā minēts projekta pieteikumā ES fondu līdzfinansējuma saņemšanai.

Neskatoties uz to, ka dāvinājums nav ietekmējis darbības būtību, t.i., projektam uzstādītos mērķus ir iespējams sasniegt bez šiem diviem uzdāvinātajiem darba galdiem, ir, pirmkārt, pārkāpti atbalsta līguma nosacījumi, ka iegādātās iekārtas ir jāglabā piecus gadus pēc pēdējā maksājuma saņemšanas atbalsta saņēmēja kontā un, otrkārt, SIA „Meistars G” gūst nepamatotas priekšrocības tirgū attiecībā pret konkurējošiem uzņēmumiem, iegūstot divus darba galdu bez maksas. Tādēļ SIA „Galdnieks G” ir jāatmaksā ES fondu piešķirtais līdzfinansējums par diviem uzdāvinātajiem darba galdiem, kuru saskaņā ar formulu aprēķina šādi: $(200\ 000\ \text{LVL} (\text{divi darba galdu}) + ((200\ 000\ \text{LVL} \times 100\%)/500\ 000\ \text{LVL}) \times 0\ \text{LVL}) \times 60\% = 120\ 000\ \text{LVL}$.

Izmaiņu gadījums

Pēc ES fondu līdzfinansējuma atmaksas saņemšanas SIA „Galdnieks G” divus no pieciem iegādātajiem darba galdiem uzdāvina biedrībai „Cerību zars”, kas savā dienas centrā galdnieka palīga arodam apmāca jauniešus ar īpašām vajadzībām. Šo divu darba galdu vietā uzņēmums par saviem līdzekļiem iegādājas divus citus līdzvērtīgus, bet modernākus darba galdus, kas nodrošina projektā plānotos ražošanas jaudas apjomus, kā arī piecas projektā paredzētās darba vietas.

Šajā gadījumā būtiskas pārmaiņas neiestājas, jo, pirmkārt, dāvinājums nav ietekmējis atbalsta saņēmēja darbības būtību, t.i., var tikt sasniegti projektā plānotie darbības mērķi, un, otrkārt, dāvinājuma saņēmējs ir labdarības organizācija, kas piedāvā bezmaksas aroda apmācību, nevis ražojošs uzņēmums. Savukārt, lai netiktu pārkāpti atbalsta līguma nosacījumi, tad atbildīgā iestāde pēc gadījuma izvērtējuma veic un paraksta grozījumus līgumā ar atbalsta saņēmēju, kas atļauj veikt dāvināšanu.

3.1.4. Lieta, kas iegādāta izmantojot ES fondu līdzekļus, tiek aizdota

Skaidrojums

Līdzīgi kā pārdošanas un maiņas gadījumā, aizdošana pati par sevi nav uzskatāma par būtiskām pārmaiņām. Tā rada būtiskas pārmaiņas tikai tad, ja tā izraisa noteiktas sekas – ietekmē darbības būtību, darbības īstenošanas nosacījumus vai sniedz nepamatotas priekšrocības.

Attiecīgi, aizdošana ir pieļaujama, ja aizdodamā lieta vairs nav izmantojama paredzētajam mērķim, piemēram, ir novecojusi vai bojāta (neietekmē darbības būtību). Turklāt pirms aizdošana ir faktiski notikusi atbildīgā iestāde piekrīt grozīt atbalsta līguma nosacījumus, kuri aizliedz jebkādas izmaiņas īpašuma tiesiskajā statusā (netiek pārkāpti līgumā paredzētie darbības īstenošanas nosacījumi). Visbeidzot, lieta ir jāaizdod par tirgus vērtību, lai nedz atbalsta saņēmējs, nedz kāds uzņēmums vai publiska struktūra no aizdevuma negūtu nepamatotas priekšrocības. Savukārt, ja kaut viens no šiem nosacījumiem netiek izpildīts, aizdevums rada būtiskas pārmaiņas.

Rīcība

Pirms lieta, kas iegādāta par ES fondu līdzfinansējumu, tiek aizdota, atbildīgā iestāde veic izvērtēšanu, vai tas ietekmēs līguma darbības būtību un tā īstenošanas nosacījumus, kā arī to, vai aizdošanas rezultātā atbalsta saņēmējs vai aizdevuma ņēmējs gūs nepamatotas priekšrocības. Šī analīze tiek veikta balstoties uz atbalsta saņēmēja sniegto informāciju par plānoto darbību.

Gadījumos, kad lietas aizdošana ir radījusi/radīs būtiskas pārmaiņas, atbalsta saņēmējam ir jāatmaksā ar lietas iegādi saistītais un saņemtais ES fondu līdzfinansējums, un atbildīgā iestāde saskaņā ar iekšējām procedūrām uzsāk līdzekļu atgūšanas procesu. Atmaksājamo ES fondu līdzfinansējumu veido kopsumma no (1) lietas(-tu), uz kurām ir attiecināmas būtiskas pārmaiņas, cenas saskaņā ar preču pavadzīmi-rēķinu tās iegādes brīdī bez pievienotās vērtības nodokļa (PVN), ja tas projektā ir bijis iekļauts kā neattiecināmā izmaksa, un ar PVN, ja tas ir bijis iekļauts kā attiecināmā izmaksa, un (2) ar lietas iegādi un lietošanu saistītām, projektā iekļautām attiecināmajām administratīvajām, īstenošanas

un mērķauditorijas izmaksām, kas tiek aprēķinātas proporcionāli „būtiskās pārmaiņas” īpatsvaram savā budžeta kategorijā (piemēram, iekārtu iegāde), kam tiek piemērota līgumā ar atbalsta saņēmēju noteiktā ES fondu atbalsta intensitāte procentos, t.i.,

atmaksājamais ES fondu līdzfinansējums = (cena + ((cena x 100%)/attiecīgās budžeta kategorijas kopsumma)x citas projekta izmaksas) x atbalsta intensitāte %

Gadījumos, kad lietas aizdošana nerada būtiskas pārmaiņas, atbildīgā iestāde veic grozījumus līgumā ar atbalsta saņēmēju, kas dod atļauju „aizdot esošo lietu ar nosacījumu, ka projekta īstenošana pilnībā tiek nodrošināta arī bez lietas, kuru paredzēts aizdot, tas neietekmē darbības īstenošanas nosacījumus, kā arī nesniedz nevienai no aizdošanā iesaistītajām pusēm nepamatotas priekšrocības”. Lietas aizdošanu atbalsta saņēmējs dokumentē:

- juridiski ar aizdevuma līgumu, kurā ir minēti lietas tehniskie parametri un tās sākotnējā un atlikusī vērtība latos, un pieņemšanas-nodošanas aktu;
- grāmatvedībā lietas aizdošana neatspoguļojas, jo nenotiek īpašumtiesību uz šo lietu maiņa, un pēc aizdošanas tā bez izmaiņām saglabājas atbalsta saņēmēja pamatlīdzekļu sarakstā (pamatlīdzekļa kartītē).

Piemērs

SIA „Latvijas Celtnieks” ir saņēmusi ES fondu līdzfinansējumu ar atbalsta intensitāti 60% jeb 600 000 LVL apmērā ražošanas modernizēšanai un inovatīvu materiālu un metožu ieviešanā par kopējo summu 1 000 000 LVL. No projekta kopējām izmaksām 10% jeb 100 000 LVL ir paredzēti būvniecības izejmateriālu iegādei, kas nepieciešami eksperimentu veikšanai uzlabotu būvmateriālu radīšanai, bet 90% jeb 900 000 LVL – iekārtu iegādei būvmateriālu ražošanas apjomu palielināšanai. Citas izmaksas (piemēram, projekta administrēšanai) projekta budžetā nav iekļautas. Iesniedzot projektu ES fondu līdzfinansējuma piesaistei, SIA „Latvijas Celtnieks” pamato, ka iegādātās iekārtas piecu gadu laikā ļaus dubultot ražošanas apjomus, kas tiek izvirzīts arī par vienu no projekta ilgtermiņa mērķiem.

Taču projekta laikā tiek izmantoti tikai 80% no iegādātajiem būvniecības izejmateriāliem (eksperimentiem pietiek ar mazāku daudzumu materiālu), kas ir pietiekami, lai sasniegtu projektā izvirzītos mērķus un rezultatīvos rādītājus. Ar atlikušajiem būvniecības izejmateriāliem (20% no iegādāto būvniecības izejmateriālu apjoma, kas ir 20 000 LVL) SIA „Latvijas Celtnieks” nolēmj veikt atkārtotus eksperimentus pēc trijiem gadiem, tādēļ šajā laikā tas nolēmj būvniecības izejmateriālus aizdot un atgūt tad, kad tie būs nepieciešami.

Būtiska pārmaiņa

Tulīt pēc projekta īstenošanas pabeigšanas SIA „Latvijas Celtnieks” noslēdz aizdevuma līgumu ar SIA „Latvijas Celtniecība”, aizdodot būvniecības izejmateriālus 20 000 LVL vērtībā.

Šajā gadījumā ir iestājušās būtiskas pārmaiņas, jo, lai arī būvniecības izejmateriālu aizdošana neietekmē darbības būtību – projekta mērķus uzņēmums sasniedz arī bez

aizdotajiem materiāliem, tomēr aizdošana ir radījusi nepamatotas priekšrocības komercsabiedrībai, kurai ir iespēja sākumā bez maksas izmantot būvmateriālus, par tiem norēķinoties tikai vēlāk. Tādēļ SIA „Latvijas Celtnieks” ir jāatmaksā ar būvniecības izejmateriālu iegādi saistītais ES fondu atbalsts, kuru saskaņā ar formulu aprēķina šādi: $(20\ 000\ \text{LVL} + ((20\ 000\ \text{LVL} \times 100\%) / 100\ 000\ \text{LVL}) \times 0\ \text{LVL}) \times 60\% = 12\ 000\ \text{LVL}$.

Izmaiņu gadījums

Tulīt pēc projekta īstenošanas SIA „Latvijas Celtnieks” noslēdz aizdevuma līgumu ar biedrību „Latvijas Cerība”, aizdodot būvmateriālus 20 000 LVL vērtībā. Šajā gadījumā būtiskas pārmaiņas nav iestājušās, jo būvmateriālu aizdošana neietekmē darbības būtību – projekta mērķus uzņēmums sasniedz arī bez aizdotajiem materiāliem, kā arī nerada nepamatotas priekšrocības aizdošanā iesaistītajām pusēm, kas ir vai nu komercsabiedrības vai valsts institūcijas, jo šajā gadījumā aizņēmējs ir biedrība. Ar atbalsta saņēmēju tiek parakstīti līguma grozījumi, kas atļauj lietas aizdošanu.

3.1.5. Lieta, kas iegādāta izmantojot ES fondu līdzekļus, tiek patapināta

Skaidrojums

Līdzīgi kā aizdošanas gadījumā, patapinājums (lietas iznomāšana bez atlīdzības) kā tāds nav uzskatāms par būtiskām pārmaiņām. Tas rada būtiskas pārmaiņas tikai tad, ja tas izraisa noteiktas sekas – ietekmē darbības būtību, darbības īstenošanas nosacījumus vai sniedz nepamatotas priekšrocības.

Tādēļ, patapināšana ir pieļaujama, ja patapināmā lieta vairs nav izmantojama paredzētajam mērķim, piemēram, ir novecojusi vai bojāta (neietekmē darbības būtību). Turklāt pirms patapināšana ir faktiski notikusi atbildīgā iestāde ir piekritusi grozīt atbalsta līguma nosacījumus, kuri aizliedz jebkādas izmaiņas īpašuma tiesiskajā statusā (netiek pārkāpti līgumā paredzētie darbības īstenošanas nosacījumi). Tas nav attiecināms uz gadījumiem, kad lieta, kas iegādāta izmantojot ES fondu līdzekļus, tiek patapināta projekta partnera institūcijai, kas ir atrunāts apstiprinātājā projekta pieteikumā un kas ir līguma ar atbalsta saņēmēju neatņemama sastāvdaļa. Visbeidzot, lieta tiek patapināta neradot nepamatotas priekšrocības kādam uzņēmumam vai publiskai struktūrai. Savukārt, ja kaut viens no šiem nosacījumiem netiek izpildīts, patapinājums rada būtiskas pārmaiņas.

Rīcība

Pirms lieta, kas iegādāta izmantojot ES fondu līdzekļus, tiek patapināta, atbildīgā iestāde veic izvērtēšanu, vai tas ietekmēs līguma darbības būtību un tā īstenošanas nosacījumus, kā arī to, vai patapināšanas rezultātā kāds uzņēmums vai publiska struktūra gūs nepamatotas priekšrocības. Šī analīze tiek veikta balstoties uz atbalsta saņēmēja sniegto informāciju par plānoto darbību.

Gadījumos, kad lietas patapināšana ir radījusi/radīs būtiskas pārmaiņas, atbalsta saņēmējam ir jāatmaksā ar lietas iegādi saistītais un saņemtais ES fondu līdzfinansējums, un atbildīgā iestāde saskaņā ar iekšējām procedūrām uzsāk līdzekļu atgūšanas procesu. Atmaksājamo ES fondu līdzfinansējumu veido kopsomma no (1) lietas(-tu), uz kurām ir attiecināmas būtiskas pārmaiņas, cenas saskaņā ar preču pavadzīmi-rēķinu tās iegādes

brīdī bez pievienotās vērtības nodokļa (PVN), ja tas projektā ir bijis iekļauts kā neattiecināmā izmaksa, un ar PVN, ja tas ir bijis iekļauts kā attiecināmā izmaksa, un (2) ar lietas iegādi un lietošanu saistītām, projektā iekļautām attiecināmajām administratīvajām, īstenošanas un mērķauditorijas izmaksām, kas tiek aprēķinātas proporcionāli „būtiskās pārmaiņas” īpatsvaram savā budžeta kategorijā (piemēram, iekārtu iegāde), kam tiek piemērota līgumā ar atbalsta saņēmēju noteiktā ES fondu atbalsta intensitāte procentos, t.i.,

$$\text{atmaksājamais ES fondu līdzfinansējums} = (\text{cena} + ((\text{cena} \times 100\%)/\text{attiecinīgās budžeta kategorijas kopsumma}) \times \text{citas projekta izmaksas}) \times \text{atbalsta intensitāte} \%$$

Gadījumos, kad lietas patapināšana nerada būtiskas pārmaiņas, atbildīgā iestāde veic grozījumus līgumā ar atbalsta saņēmēju, kas dod atļauju „patapināt esošo lietu ar nosacījumu, ka projekta īstenošana pilnībā tiek nodrošināta arī bez lietas, kuru paredzēts patapināt, kā arī patapināšana nesniedz nepamatotas priekšrocības kādam uzņēmumam vai publiskai struktūrai”. Lietas patapināšanu atbalsta saņēmējs dokumentē:

- juridiski ar patapinājuma līgumu, kurā ir minēti lietas tehniskie parametri un tās sākotnējā un atlikusī vērtība latos, un pieņemšanas-nodošanas aktu;
- grāmatvedībā lietas patapināšana neatspoguļojas, jo nenotiek īpašumtiesību uz šo lietu maiņa, un pēc patapināšanas tā bez izmaiņām saglabājas atbalsta saņēmēja pamatlīdzekļu sarakstā (pamatlīdzekļa kartītē).

Piemērs

Pilsētas Dome ir saņēmusi ES fondu līdzfinansējumu ar atbalsta intensitāti 85% (75% ES fondu un 10% valsts līdzfinansējums) jeb 425 000 LVL apmērā ar biodegvielu darbināma autobusa iegādei par kopējo summu 500 000 LVL. No projekta kopējām izmaksām 5% jeb 25 000 LVL paredzēti projekta administrēšanai, 15% jeb 75 000 LVL – citām projekta aktivitātēm (piemēram, tehniski ekonomiskā pamatojuma izstrādei), bet 80% jeb 400 000 LVL – ar biodīzeļdegvielu darbināma autobusa iegādei. Projekts paredz partnerību ar SIA „Pilsētas Autobusu parks”, kas ir pašvaldībai piederošs uzņēmums, kurš nodrošina sabiedrisko pakalpojumu sniegšanu iedzīvotājiem. Iesniedzot projektu, Pilsētas dome paredz sniegt ieguldījumu vides aizsardzībā, samazinot sabiedriskā transporta radīto izmešu daudzumu. Pēc projekta beigām iegādātais autobuss paliks Pilsētas Domes īpašumā, taču to izmantos SIA „Pilsētas Autobusu parks” pasažieru pārvadāšanai pilsētas sabiedriskā transporta sistēmā.

Būtiska pārmaiņa

Uzreiz pēc projekta beigām Pilsētas Dome nolemj veikt papildus tūrisma veicināšanas pasākumus pilsētā un tādēļ noslēdz līgumus ar tūrisma operatoriem, kas paredz patapināt par ES atbalstu iegādāto autobusu tūrisma operatoriem apmaiņā pret Pilsētas iekļaušanu tūrisma operatoru maršrutos.

Šajā gadījumā ir iestājušās būtiskas pārmaiņas, jo, pirmkārt, tiek ietekmēta darbības būtība, jo patapinātais autobuss tiks izmantots tūrisma vajadzībām un nevis sabiedriskā transporta sistēmā, kā tas projektā bija paredzēts, un, otrkārt, tiek radītas nepamatotas priekšrocības gan Pilsētas Domei, gan tūrisma operatoriem, kuriem ir iespēja ar

samazinātām izmaksām attiecīgi veicināt Pilsētas atpazīstamību un sava biznesa attīstību. Tādēļ Pilsētas Domei ir jāatmaksā ar autobusa iegādi saistītais ES finansējums, kuru saskaņā ar formulu aprēķina šādi: $(400\ 000\ \text{LVL} + ((400\ 000\ \text{LVL} \times 100\%)/500\ 000\ \text{LVL}) \times 25\ 000\ \text{LVL}) \times 85\% = 357\ 000\ \text{LVL}$.

Izmaiņu gadījums

Uzreiz pēc projekta beigām Pilsētas Dome nolemj slēgt līgumu ar SIA „Pilsētas Autobusu parks” ar mērķi nodot autobusu uzņēmuma lietošanā, lai to varētu integrēt pilsētas sabiedriskā transporta sistēmā.

Šajā gadījumā būtiskas pārmaiņas nav iestājušās, jo autobusa patapināšana neietekmē projekta būtību – autobuss kalpo sabiedriskā transporta funkcijai, kā tas projektā bija paredzēts, kā arī nerada nepamatotas priekšrocības nevienai no pusēm, jo jau projekta ietvaros tika plānots to izmantot vietējā sabiedriskā transporta sistēmā. Ar atbalsta saņēmēju tiek parakstīti līguma grozījumi, kas atļauj slēgt patapinājuma līgumu.

3.1.6. Lieta, kas iegādāta izmantojot ES fondu līdzekļus, tiek izmesta

Skaidrojums

Izmetot lietu (nododot to atkritumu savākšanas vai uzglabāšanas vietā), īpašnieks zaudē īpašuma tiesības. Tās ir izmaiņas lietas tiesiskajā statusā. Taču līdzīgi kā iepriekšējos gadījumos arī lietas izmešana pati par sevi nav uzskatāma par būtisku pārmaiņu. Ja lietas izmešana ietekmē darbības būtību, sniedz nepamatotas priekšrocības vai pārkāpj darbības īstenošanas nosacījumus, tad tā ir uzskatāma par būtiskām pārmaiņām. Tātad šāda rīcība izraisīs arī nevēlamās sekas – tiks pārkāpti darbības īstenošanas nosacījumi, kas atbalsta saņēmējam uzliek par pienākumu mantu glabāt piecus gadus pēc pēdējā maksājuma saņemšanas, ja pirms lietas izmešanas šai darbībai nav piekritusi atbildīgā iestāde.

Rīcība

Ja lieta, kas iegādāta izmantojot ES fondu līdzekļus, tiek izmesta, atbildīgā iestāde veic izvērtēšanu, vai tas ietekmēs līguma darbības būtību un tā īstenošanas nosacījumus, kā arī to, vai izmešanas rezultātā kāds uzņēmums vai publiska struktūra gūs nepamatotas priekšrocības. Šī analīze tiek veikta balstoties uz atbalsta saņēmēja sniegto informāciju par plānoto darbību.

Gadījumos, kad lietas izmešana ir radījusi/radīs būtiskas pārmaiņas, atbalsta saņēmējam ir jāatmaksā ar lietas iegādi saistītais un saņemtais ES fondu līdzfinansējums, un atbildīgā iestāde saskaņā ar iekšējām procedūrām uzsāk līdzekļu atgūšanas procesu. Atmaksājamo ES fondu līdzfinansējumu veido kopsomma no (1) lietas(-tu), uz kurām ir attiecināmas būtiskas pārmaiņas, cenas saskaņā ar preču pavadzīmi-rēķinu tās iegādes brīdī bez pievienotās vērtības nodokļa (PVN), ja tas projektā ir bijis iekļauts kā neattiecināmā izmaksa, un ar PVN, ja tas ir bijis iekļauts kā attiecināmā izmaksa, un (2) ar lietas iegādi un lietošanu saistītām, projektā iekļautām attiecināmajām administratīvajām, īstenošanas un mērķauditorijas izmaksām, kas tiek aprēķinātas proporcionāli „būtiskās pārmaiņas” īpatsvaram savā budžeta kategorijā (piemēram, iekārtu iegāde), kam tiek piemērota līgumā ar atbalsta saņēmēju noteiktā ES fondu atbalsta intensitāte procentos, t.i.,

atmaksājamais ES fondu līdzfinansējums = (cena + ((cena x 100%)/attiecīgās budžeta kategorijas kopsumma)x citas projekta izmaksas) x atbalsta intensitāte %

Gadījumos, kad lietas izmešana nerada būtiskas pārmaiņas, atbildīgā iestāde veic grozījumus līgumā ar atbalsta saņēmēju, kas dod atļauju „izvest esošo lietu ar nosacījumu, ka projekta īstenošana pilnībā tiek nodrošināta arī bez lietas, kuru paredzēts izvest, kā arī izmešana nesniedz nepamatotas priekšrocības kādam uzņēmumam vai publiskai struktūrai”. Lietas izmešanu atbalsta saņēmējs dokumentē:

- juridiski ar kompetentas trešās puses, piemēram, licenzēta iekārtas servisa izdotu atzinumu par lietas izmešanu;
- grāmatvedībā ar (1) atbalsta saņēmēja vadītāja parakstītu aktu par pamatlīdzekļa norakstīšanu un (2) izmestās lietas noņemšanu no uzskaites atbalsta saņēmēja grāmatvedībā, t.i., pamatlīdzekļa kartītes slēgšanu.

Piemērs

Valsts Aģentūra ir saņēmusi ES fondu finansējumu ar atbalsta intensitāti 100% (75% ES līdzfinansējums un 25% valsts līdzfinansējums) jeb 100 000 LVL apmērā jaunu darba vietu izveidošanai personām ar īpašām vajadzībām. Projekta kopējās izmaksas sadalītas pa šādām trim aktivitātēm: (1) „Aģentūras rekonstrukcija”, kas veikta ar mērķi pielāgot telpas cilvēkiem ar kustību ierobežojumiem un kas sastāda 50% jeb 50 000 LVL no projekta kopējām izmaksām; (2) 50 personu ar īpašām vajadzībām nodarbināšana, kas sastāda 40% jeb 40 000 LVL no projekta kopējām izmaksām (ietverot tādas apakšaktivitātes kā datoru iegāde darbam personām ar īpašām vajadzībām (10 000 LVL), asistentu apmācība (30 000 LVL) un mācību materiālu izstrāde (10 000 LVL), un (3) projekta administrēšana (10% jeb 10 000 LVL).

Zinot, ka Valsts Aģentūrā noteiktais datortehnikas lietderīgas izmantošanas laiks ir trīs gadi, taču noslēgtais līgums par ES atbalstu paredz iegādāto mantu neizvest piecus gadus pēc piešķirtā ES fondu līdzfinansējuma saņemšanas, Valsts Aģentūra maina grāmatvedības noteikumus, palielinot lietderīgas datortehnikas izmantošanas laiku līdz pieciem gadiem.

Būtiska pārmaiņa

Mainoties personu ar īpašām vajadzībām ieņemamajiem amatiem Aģentūrā, kā rezultātā vairs nav nepieciešama daļa no iepirktais datortehnikas, Valsts Aģentūra ceturtajā gadā pēc piešķirtā ES fondu finansējuma saņemšanas nolēmj norakstīt un izvest 20% no iegādātās biroja datortehnikas par kopējo summu 2 000 LVL. To vietā jauni datori iepirkti netiek.

Šajā gadījumā tehnikas izmešana ir radījusi būtiskas pārmaiņas, jo ir ietekmējusi finansētās darbības būtību - Valsts Aģentūra nenodarbina personas ar īpašām vajadzībām paredzētajā veidā un ar paredzēto aprīkojumu -, kā arī ir pārkāpti darbības īstenošanas nosacījumi, kas attiecas uz līgumsaistībām lietas uzglabāt piecus gadus no pēdējā maksājuma saņemšanas. Tādēļ Valsts Aģentūrai ir jāatmaksā ES fondu piešķirtais finansējums par 20% iegādātās un vēlāk izmestās datortehnikas, kuru saskaņā ar formulu

aprēķina šādi: $(2\ 000\ \text{LVL} (20\% \text{ no datortehnikas}) + ((2\ 000\ \text{LVL} \times 100\%)/10\ 000\ \text{LVL}) \times 50\ 000\ \text{LVL}) \times 100\% = 12\ 000\ \text{LVL}$.

Izmaiņu gadījums

Stiprinoties Aģentūrā nodarbināto personu ar īpašām vajadzībām kapacitātei, kā rezultātā nepieciešama jauna, jaudīgāka datortehnika ar plašāku programmatūru, Valsts Aģentūra ceturtajā gadā pēc piešķirtā ES fondu līdzfinansējuma saņemšanas nolemj norakstīt un izmest visu ar ES līdzfinansējumu iegādāto biroja datortehniku par kopējo summu 10 000 LVL. To vietā par valsts budžeta līdzekļiem tiek iepirkta jauna un jaudīgāka datortehnika, kas kalpo kā tehniskais nodrošinājums personu ar īpašām vajadzībām darbavietām daudz labākā kvalitātē.

Šajā gadījumā aprīkojuma izmešana nav radījusi būtiskas pārmaiņas, jo netiek ietekmēta darbības būtība - Valsts Aģentūra turpina nodarbināt personas ar īpašām vajadzībām paredzētajā veidā un ar paredzēto aprīkojumu. Tādēļ ar atbalsta saņēmēju tiek parakstīti līguma grozījumi, kas atļauj izmest veco datortehniku.

3.1.7. Lieta, kas iegādāta izmantojot ES fondu līdzekļus, tiek iznīcināta

Skaidrojums

Ja lieta ir iznīcināta (iet bojā), piemēram, sadegusi, tā vairs nepastāv, un tā vairs nav atbalsta saņēmēja īpašums. Ja bez iznīcinātās lietas nav iespējams realizēt projektu (tiek ietekmēta atbalstāmās darbības būtība), un atbalsta saņēmējs neiegādājas līdzvērtīgu lietu, šāds gadījums ir uzskatāms par būtiskām pārmaiņām. Ja projektu ir iespējams realizēt arī bez iznīcinātās lietas, turklāt atbalsta saņēmējs nav vainojams lietas iznīcināšanā (netiek pārkāpti darbības īstenošanas nosacījumi), iznīcināšana nebūs uzskatāma par būtiskām pārmaiņām.

Rīcība

Ja lieta, kas iegādāta izmantojot ES fondu līdzekļus, tiek iznīcināta, atbildīgā iestāde izvērtē, vai tas ir ietekmējis/ietekmēs līguma darbības būtību un tā īstenošanas nosacījumus. Šī analīze tiek veikta balstoties uz atbalsta saņēmēja sniegto informāciju par plānoto darbību.

Ja lietas iznīcināšana ir bijusi tīša (ļauņprātīga vai aiz rupjas neuzmanības), tā rada būtiskas pārmaiņas, jo ir ietekmēta gan darbības būtība, gan arī īstenošanas nosacījumi, un atbalsta saņēmējam ir jāatmaksā ar lietas iegādi saistītais un saņemtais ES fondu līdzfinansējums, un atbildīgā iestāde saskaņā ar iekšējām procedūrām uzsāk līdzekļu atgūšanas procesu. Atmaksājamo ES fondu līdzfinansējumu veido kopsomma no (1) lietas(-tu), uz kurām ir attiecināmas būtiskas pārmaiņas, cenas saskaņā ar preču pavadzīmi-rēķinu tās iegādes brīdī bez pievienotās vērtības nodokļa (PVN), ja tas projektā ir bijis iekļauts kā neattiecināmā izmaksa, un ar PVN, ja tas ir bijis iekļauts kā attiecināmā izmaksa, un (2) ar lietas iegādi un lietošanu saistītām, projektā iekļautām attiecināmajām administratīvajām, īstenošanas un mērķauditorijas izmaksām, kas tiek aprēķinātas proporcionāli „būtiskās pārmaiņas” īpatsvaram savā budžeta kategorijā (piemēram, iekārtu iegāde), kam tiek

piemērota līgumā ar atbalsta saņēmēju noteiktā ES fondu atbalsta intensitāte procentos, t.i.,

atmaksājamais ES fondu līdzfinansējums = (cena + ((cena x 100%)/attiecīgās budžeta kategorijas kopsumma)x citas projekta izmaksas) x atbalsta intensitāte %

Lietas iznīcināšana būtiskas pārmaiņas nerada divos gadījumos:

- 1) ja lietas iznīcināšanai netiek konstatēts tīšs raksturs vai tā ir notikusi force majeure apstākļos (dabas stihijas, ugunsgrēks un tml.) un šo faktu ir dokumentējusi kompetenta institūcija (piemēram, Valsts policija), tad atbildīgā iestāde veic grozījumus līgumā ar atbalsta saņēmēju, kas apstiprina, ka „lieta ir iznīcināta un projekta īstenošana pilnībā tiek nodrošināta arī bez šīs lietas, kā arī iznīcināšana nesniedz nepamatotas priekšrocības kādam uzņēmumam vai publiskai struktūrai”.
- 2) ja iznīcinātā lieta par saviem vai apdrošināšanas kompānijas līdzekļiem tiek aizstāta ar jaunu – līdzvērtīgu, un atbildīgā iestāde veic grozījumus līgumā ar atbalsta saņēmēju, kas dod atļauju „mainīt iznīcināto lietu pret līdzvērtīgu, t.i., tādu, kas pilnībā nodrošina projekta darbības būtību, īstenošanas nosacījumus, kā arī nesniedz nevienai no iesaistītajām pusēm nepamatotas priekšrocības, un uz kuru turpmāk ir attiecināmas visas atbalsta līgumā minētās saistības”.

Lietas iznīcināšanu atbalsta saņēmējs dokumentē:

- juridiski ar kompetentas iestādes izdotu dokumentu par lietas iznīcināšanu un tās iemesliem, kā arī iznīcinātās lietas aizstāšanas gadījumā ar jaunu – ar pareizi noformētu jaunās lietas iepirkuma dokumentāciju, pirkšanas-pārdošanas līgumu un pieņemšanas-nodošanas aktu;
- grāmatvedībā ar (1) atbalsta saņēmēja vadītāja parakstītu aktu par pamatlīdzekļa norakstīšanu un (2) iznīcinātās lietas noņemšanu no uzskaites atbalsta saņēmēja grāmatvedībā, t.i., pamatlīdzekļa kartītes slēgšanu, kā arī iznīcinātās lietas aizstāšanas gadījumā ar jaunu: ar (3) preču pavadzīmi-rēķinu un (4) samaksu apliecinošiem dokumentiem (bankas pārskaitījumu vai stingrās uzskaites kases čeku, kas noformēts ar preču saņēmēja rekvizītiem un dod atsauci uz projektu) par iegādāto lietu, kā arī (5) atbalsta saņēmēja vadītāja rīkojumu par jaunās lietas pieņemšanu ekspluatācijā, nosakot laika periodu tās lietošanai, nolietojuma aprēķināšanas kārtību un atbildīgo personu, un (6) jaunās lietas uzskaiti atbalsta saņēmēja pamatlīdzekļu sarakstā (pamatlīdzekļa kartītē).

Piemērs

ZS „Mamutkoks” ir saņēmusi ES fondu līdzfinansējumu 75% jeb 300 000 LVL apmērā trīs labības kombainu iegādei par kopējo summu 400 000 LVL, tādejādi plānojot piecu gadu laikā palielināt graudu ražošanas apjomus par 30%. No projekta kopējām izmaksām 5% jeb 20 000 LVL paredzēti projekta administrēšanai, 5% jeb 20 000 LVL – projekta publicitātei, bet 90% jeb 360 000 LVL – kombainu iegādei.

Taču nākamajā gadā pēc piešķirtā ES fondu līdzfinansējuma saņemšanas kombainu novietnē izceļas ugunsgrēks, un visi trīs kombaini tiek iznīcināti. Bez šīs tehnikas ZS „Mamutkoks” nespēj nodrošināt plānoto ražošanas apjomu pieaugumu.

Būtiska pārmaiņa

Pārbaudē tiek konstatēts, ka ZS „Mamutkoks” nav izpildījusi ugunsdrošības noteikumus kombainu novietnē, kā arī iegādātā tehnika iznīcības brīdī nav bijusi apdrošināta. ZS „Mamutkoks” rīcībā nav arī pietiekamu finanšu resursu, lai nodrošinātu jaunu kombainu iegādi.

Šajā gadījumā ir radītas būtiskas pārmaiņas, jo aprīkojuma iznīcināšana ir ietekmējusi darbības būtību – ZS „Mamutkoks” bez iznīcinātās tehnikas nespēj nodrošināt savu produktīvo darbību, kā arī ir pārkāpti darbības īstenošanas nosacījumi – līguma noteikums glabāt iegādātās iekārtas piecus gadus pēc pēdējā ES fondu maksājuma saņemšanas. Tā kā viss ES fondu atbalsts tika novirzīts labības kombainu iegādei (attiecībā uz kuru iestājušās būtiskas pārmaiņas) un ar to saistītām atbalsta aktivitātēm (projekta vadībai un publicitātei), atbalsta saņēmējam ir jāatmaksā ES fondu piešķirtais līdzfinansējums 100% apmērā, kas ir 300 000 LVL.

Izmaiņu gadījums

Pārbaudē tiek konstatēts, ka zemnieku saimniecība ir izpildījusi visas ugunsdrošības prasības, kā arī ugunsgrēks nav izcēlies ļaunprātības vai neuzmanības dēļ. Iegādātā tehnika iznīcināšanas brīdī bija apdrošināta, līdz ar ko ZS „Mamutkoks” ir iespēja iegādāties jaunus kombainus, lai turpinātu zemnieku saimniecības darbību un sasniegtu plānoto graudu ražošanas apjomu pieaugumu.

Šajā gadījumā būtiskas pārmaiņas nav iestājušās, jo iznīcinātais aprīkojums tiks aizstāts ar jaunu, tādejādi neietekmējot darbības būtību. Ar atbalsta saņēmēju tiek parakstīti līguma grozījumi, kas fiksē iznīcības faktu un nosaka, ka iznīcinātie kombaini tiek aizstāti ar jaunajiem kombainiem.

3.1.8. Lieta, kas iegādāta izmantojot ES fondu līdzekļus, tiek iznomāta vai izīrēta

Skaidrojums

Izīrējot vai iznomājot lietu, atbalsta saņēmējs zaudē tās faktisko turējumu un lietu nav iespējams izmantot projekta realizācijai. Pat ja projektu ir iespējams realizēt bez iznomātās vai izīrētās lietas (netiek ietekmēta darbības būtība), šāda rīcība būs pretrunā ar atbalsta līguma nosacījumiem (pārkāps darbības īstenošanas nosacījumus), ja vien pirms iznomāšana vai izīrēšana ir notikusi, atbildīgā iestāde ir piekritusi grozīt atbalsta līguma nosacījumus. Lietas izīrēšana vai iznomāšana neatbilstoši projekta mērķiem kā tāda radīs nepamatotas priekšrocības atbalsta saņēmējam (papildus ienākumi) un/vai iznomātājam vai izīrētājam, ja noteiktā atbildība būs zemāka par tirgus vērtību. Tātad, lietas izīrēšana vai iznomāšana radīs būtiskas pārmaiņas, izņemot gadījumus, kuros tā neietekmēs darbības būtību, atbildīgā iestāde piekritīs grozīt atbalsta līguma nosacījumus un iznomāšanas vai izīrēšanas rezultātā kādai no iesaistītajām pusēm netiks radītas nepamatotas priekšrocības.

Rīcība

Pirms lieta, kas iegādāta izmantojot ES fondu līdzekļus, tiek iznomāta vai izīrēta, atbildīgā iestāde veic izvērtēšanu, vai tas ietekmēs līguma darbības būtību un tā īstenošanas nosacījumus, kā arī to, vai iznomāšanas vai izīrēšanas rezultātā atbalsta saņēmējs vai iznomātājs/izīrētājs gūs nepamatotas priekšrocības. Šī analīze tiek veikta balstoties uz atbalsta saņēmēja sniegto informāciju par plānoto darbību.

Gadījumos, kad lietas iznomāšana vai izīrēšana ir radījusi/radīs būtiskas pārmaiņas, atbalsta saņēmējam ir jāatmaksā ar lietas iegādi saistītais un saņemtais ES fondu līdzfinansējums, un atbildīgā iestāde saskaņā ar iekšējām procedūrām uzsāk līdzekļu atgūšanas procesu. Atmaksājamo ES fondu līdzfinansējumu veido kopsumma no (1) lietas(-tu), uz kurām ir attiecināmas būtiskas pārmaiņas, cenas saskaņā ar preču pavadzīmi-rēķinu tās iegādes brīdī bez pievienotās vērtības nodokļa (PVN), ja tas projektā ir bijis iekļauts kā neattiecināmā izmaksa, un ar PVN, ja tas ir bijis iekļauts kā attiecināmā izmaksa, un (2) ar lietas iegādi un lietošanu saistītām, projektā iekļautām attiecināmajām administratīvajām, īstenošanas un mērķauditorijas izmaksām, kas tiek aprēķinātas proporcionāli „būtiskās pārmaiņas” īpatsvaram savā budžeta kategorijā (piemēram, iekārtu iegāde), kam tiek piemērota līgumā ar atbalsta saņēmēju noteiktā ES fondu atbalsta intensitāte procentos, t.i.,

atmaksājamais ES fondu līdzfinansējums = (cena + ((cena x 100%)/attiecinīgās budžeta kategorijas kopsumma) x citas projekta izmaksas) x atbalsta intensitāte %

Gadījumos, kad lietas iznomāšana vai izīrēšana nerada būtiskas pārmaiņas, atbildīgā iestāde veic grozījumus līgumā ar atbalsta saņēmēju, kas dod atļauju „iznomāt vai izīrēt esošo lietu ar nosacījumu, ka projekta īstenošana pilnībā tiek nodrošināta arī bez lietas, kuru paredzēts iznomāt vai izīrēt, kā arī iznomāšana vai izīrēšana nesniedz nepamatotas priekšrocības kādam uzņēmumam vai publiskai struktūrai”. Lietas iznomāšanu vai izīrēšanu atbalsta saņēmējs dokumentē:

- juridiski ar nomas vai īres līgumu un pieņemšanas-nodošanas aktu;
- grāmatvedībā lietas iznomāšana vai izīrēšana neatspoguļojas, jo nenotiek īpašumtiesību uz šo lietu maiņa, un pēc iznomāšanas vai izīrēšanas tā bez izmaiņām saglabājas atbalsta saņēmēja pamatlīdzekļu sarakstā (pamatlīdzekļa kartītē).

Piemērs

Pilsētas Dome ir saņēmusi ES fondu līdzfinansējumu ar atbalsta intensitāti 85% (75% ES fondu un 10% valsts līdzfinansējums) jeb 850 000 LVL apmērā kultūras nama rekonstrukcijai par kopējo summu 1 000 000 LVL. No projekta kopējām izmaksām 5% jeb 50 000 LVL paredzēti projekta administrēšanai, 5% jeb 50 000 LVL – projekta publicitātei, bet 90% jeb 900 000 LVL – kultūras nama rekonstrukcijai. Iesniedzot projektu, Pilsētas Dome ir paredzējusi, ka rekonstruētais kultūras nams sekmēs kultūras attīstību pilsētā. Kultūras nams tiks izmantots dažādu kultūras pasākumu organizēšanai un tā izmantošana nenesīs pašvaldībai peļņu.

Taču trīs gadu laikā pēc ES fondu līdzfinansējuma saņemšanas pilsētā tiek uzbūvēts jauns daudzfunkcionāls kultūras centrs (pašvaldības īpašums), kurš daudz labāk pilda kultūras veicināšanas funkciju.

Būtiska pārmaiņa

Pilsētas Dome nolemj slēgt izdevīgu un peļņu nesošu ilgtermiņa īres līgumu ar uzņēmumu par kultūras nama telpu iznomāšanu restorānam.

Šajā gadījumā ir iestājušās būtiskas pārmaiņas, jo, pirmkārt, tiek ietekmēta darbības būtība, kur kultūras pasākumi tiek aizstāti ar sabiedrisko ēdināšanu, otrkārt, Pilsētas Domei tiek radītas priekšrocības, proti, pretēji projektā prognozētajam Pilsētas Dome gūs peļņu no kultūras nama izīrēšanas, un, treškārt, tiek pārkāpti līgumā paredzētie projekta īstenošanas nosacījumi. Tā kā viss ES fondu līdzfinansējums tika novirzīts kultūras nama rekonstrukcijai (attiecībā uz kuru iestājušās būtiskas pārmaiņas) un ar to saistītām atbalsta aktivitātēm (projekta vadībai un publicitātei), tad Pilsētas Domei ES fondu līdzfinansējums ir jāatmaksā 100% apmērā, kas ir 850 000 LVL.

Izmaiņu gadījums

Pilsētas Dome nolemj slēgt ilgtermiņa īres līgumu ar pašdarbības kolektīviem dažādu kultūras pasākumu organizēšanai par summu, kas nepārsniedz kultūras nama uzturēšanas izmaksas.

Šajā gadījumā būtiskas pārmaiņas nav iestājušās, jo kultūras nama izīrēšana neietekmē darbības būtību, kā arī nerada nepamatotas priekšrocības nevienai no pusēm. Ar atbalsta saņēmēju tiek parakstīti līguma grozījumi.

3.1.9. Lieta, kas iegādāta izmantojot ES fondu līdzekļus, tiek ieķīlāta

Skaidrojums

Lai gan ieķīlājot lietu, atbalsta saņēmējs nezaudē nedz īpašuma tiesības, nedz valdījumu, ieķīlāšana rada situāciju, kurā šādas sekas var iestāties. Tādējādi, lietas ieķīlāšana var apdraudēt darbības būtību. Tā kā vairumā gadījumu ieķīlāšana ir aizliegta atbalsta līgumos, ieķīlāšana pārkāps darbības īstenošanas nosacījumus. Taču, līdzīgi kā iepriekšējos gadījumos, ja atbalsta saņēmējs spēj nodrošināt darbības būtību un netiek radītas nepamatotas priekšrocības, un atbildīgā iestāde piekrīt grozīt līguma nosacījumus, tad ieķīlāšana nav uzskatāma par būtisku pārmaiņu.

Rīcība

Pirms lieta, kas iegādāta izmantojot ES fondu līdzekļus, tiek ieķīlāta, atbildīgā iestāde izvērtē, vai tas ietekmēs līguma darbības būtību un īstenošanas nosacījumus, kā arī to, vai ieķīlāšanas rezultātā kāda no pusēm gūs nepamatotas priekšrocības. Šī analīze tiek veikta balstoties uz atbalsta saņēmēja sniegto informāciju par plānoto darbību.

Gadījumos, kad lietas iekšlāšana ir radījusi/radīs būtiskas pārmaiņas, atbalsta saņēmējam ir jāatmaksā ar lietas iegādi saistītais un saņemtais ES fondu līdzfinansējums, un atbildīgā iestāde saskaņā ar iekšējām procedūrām uzsāk līdzekļu atgūšanas procesu. Atmaksājamo ES fondu līdzfinansējumu veido kopsomma no (1) lietas(-tu), uz kurām ir attiecināmas būtiskas pārmaiņas, cenas saskaņā ar preču pavadzīmi-rēķinu tās iegādes brīdī bez pievienotās vērtības nodokļa (PVN), ja tas projektā ir bijis iekļauts kā neattiecināmā izmaksa, un ar PVN, ja tas ir bijis iekļauts kā attiecināmā izmaksa, un (2) ar lietas iegādi un lietošanu saistītām, projektā iekļautām attiecināmajām administratīvajām, īstenošanas un mērķauditorijas izmaksām, kas tiek aprēķinātas proporcionāli „būtiskās pārmaiņas” īpatsvaram savā budžeta kategorijā (piemēram, iekārtu iegāde), kam tiek piemērota līgumā ar atbalsta saņēmēju noteiktā ES fondu atbalsta intensitāte procentos, t.i.,

atmaksājamais ES fondu līdzfinansējums = (cena + ((cena x 100%)/attiecinīgās budžeta kategorijas kopsomma) x citas projekta izmaksas) x atbalsta intensitāte %

Gadījumos, kad lietas iekšlāšana nerada būtiskas pārmaiņas, atbildīgā iestāde veic grozījumus līgumā ar atbalsta saņēmēju, kas dod atļauju „iekļāt esošo lietu ar nosacījumu, ka projekta īstenošana pilnībā tiek nodrošināta arī bez lietas, kuru paredzēts iekļāt, kā arī iekšlāšana nesniedz nepamatotas priekšrocības kādam uzņēmumam vai publiskai struktūrai”. Lietas iekšlāšanu atbalsta saņēmējs dokumentē:

- juridiski ar ķīlas līgumu;
- grāmatvedībā lietas iekšlāšana neatspoguļojas, jo nenotiek īpašumtiesību uz šo lietu maiņa, bet tikai apgrūtinājums uz darbībām ar šo lietu, un pēc iekšlāšanas tā bez izmaiņām saglabājas atbalsta saņēmēja pamatlīdzekļu sarakstā (pamatlīdzekļa kartītē).

Piemērs

SIA „Latvijas Keramiķis” ir saņēmis ES fondu līdzfinansējumu ar atbalsta intensitāti 60% jeb 600 000 LVL apmērā, lai iegādātos jaudīgas keramikas ražošanas iekārtas par kopējo summu 1 000 000 LVL. Piešķirtā summa paredzēta tikai iekārtu iegādei un neietver citas izmaksas (piemēram, administrācijas vai publicitātes). Iesniedzot projektu ES fondu līdzfinansējuma piesaistei, SIA „Latvijas Keramiķis” pamato, ka iegādātās iekārtas piecu gadu laikā pēc projekta pabeigšanas ļaus dubultot ražošanas apjomus, kas tiek izvirzīts arī par vienu no projekta mērķiem.

Būtiska pārmaiņa

Divus gadus pēc ES fondu līdzfinansējuma saņemšanas atbalsta saņēmējs piedzīvo finansiālas grūtības, kā dēļ bankā tiek ņemts kredīts, iekļājot par ES fondu atbalstu iegādātās iekārtas. Saņemtais kredīts netiek izmantots ražošanas paplašināšanai, bet gan uzņēmuma pašreizējo izmaksu segšanai. Neskatoties uz finansiālajām grūtībām, uzņēmums spēj nodrošināt plānoto ražošanas apjomu pieaugumu, ko nodrošina iekļātās ražošanas iekārtas.

Šajā gadījumā ir iestājušās būtiskas pārmaiņas, jo tiek pārkāpti darbības īstenošanas noteikumi, t.i., atbalsta līgumā paredzētais aizliegums par ES fondu atbalstu iegādātās lietas iekļāt, kā arī iekšlāšana kredītsaistību neizpildes gadījumā var apdraudēt darbības

būtību. Tā kā viss ES fondu atbalsts tika novirzīts ražošanas iekārtas iegādei, attiecībā uz kuru iestājušās būtiskas pārmaiņas, atbalsta saņēmējam ir jāatmaksā ES fondu piešķirtais līdzfinansējums 100% apmērā, kas ir 600 000 LVL.

Izmaiņu gadījums

Divus gadus pēc ES fondu līdzfinansējuma saņemšanas atbalsta saņēmējs ņem kredītu jaunu, tāda paša tipa iekārtu iegādei. Kredīta saņemšanai atbalsta saņēmējs ieķīlā vecās iekārtas, kas iegādātas par ES fondu atbalstu. Ražošanas apjomi pieaug straujāk nekā prognozēts, jo tiek nodarbinātas abas iekārtas.

Šajā gadījumā būtiskas pārmaiņas nav iestājušās, jo uzņēmums spētu nodrošināt paredzēto darbības īstenošanu arī bez ieķīlātajām iekārtām, jo ir iepirkta tādas pašas jaunas iekārtas, kurām nav apgrūtinājuma. Gadījumā, ja kredītsaistību neizpildes dēļ uzņēmējs būs spiests pārtraukt par ES fondu atbalstu iegādāto iekārtu izmantošanu, tās pilnībā aizstātu jaunās iekārtas. Ar atbalsta saņēmēju tiek parakstīti līguma grozījumi, kas atļauj iekārtu ieķīlāšanu.

3.2. PRODUKTĪVĀS DARBĪBAS PĀRTRAUKŠANA

Šajā sadaļā minētie izmaiņu gadījumi skar atbalsta saņēmēja produktīvās darbības, kas līdzfinansēta izmantojot ES fondu līdzekļus, pārtraukšanu un ir atšķirīgi attiecināmi uz atbalsta saņēmējiem atkarībā no to juridiskā statusa, t.i., uz (1) komercsabiedrībām (personālsabiedrībām un kapitālsabiedrībām - sabiedrībām ar ierobežotu atbildību un akciju sabiedrībām), (2) individuālajiem uzņēmumiem – zemnieka vai zvejnieka saimniecībām, (3) valsts un pašvaldību institūcijām un (4) biedrībām un nodibinājumiem. Visi apskatītie gadījumi ietekmē tikai izmaiņu juridiskos, bet ne grāmatvedības aspektus.

Produktīvās darbības pārtraukšanas gadījumi iedalāmi trīs pamatgrupās:

- 1) atbalsta saņēmēja likvidācija, t.sk., reorganizācijas, piemēram, pievienošanas, saplūšanas vai pārveidošanas gadījumi;
- 2) pārvietošana un
- 3) darbības pārtraukšana citu iemeslu dēļ.

3.2.1. Atbalsta saņēmēja likvidācija

Skaidrojums

Likvidācijas rezultātā atbalsta saņēmējs kā juridiska persona beidz pastāvēt, un tā tiesības un pienākumi netiek nodoti citai personai. Attiecīgi tiek pārtrauktas arī atbalstāmā projekta darbības, un tādejādi likvidācija ietekmē atbalstāmās darbības būtību. Turklāt, ja atbalsta saņēmējs tiek likvidēts, vairs netiek pildīts arī atbalsta līgums, t.i., tiek ietekmēti darbības īstenošanas nosacījumi. Tādēļ likvidācija rada būtiskas pārmaiņas.

Likvidācijas gadījumi ir attiecināmi uz visiem atbalsta saņēmējiem pēc to juridiskā statusa, t.i., uz (1) komercsabiedrībām (maksātnespējas procesa rezultātā), (2) individuālajiem

uzņēmumiem – zemnieka vai zvejnieka saimniecībām, (3) valsts un pašvaldību institūcijām un (4) biedrībām un nodibinājumiem.

Rīcība

Tā kā juridiskas personas likvidācija rada būtiskas pārmaiņas, atbildīgā iestāde pārtrauc (lauž) līgumu ar atbalsta saņēmēju un tam ir jāatmaksā viss piešķirtais ES fondu līdzfinansējums 100% apmērā, t.i., līgumā noteiktajā atbalsta intensitātē procentos no kopējās projekta summas. Atbildīgā iestāde saskaņā ar iekšējām procedūrām uzsāk līdzekļu atgūšanas procesu.

Piemērs

SIA „Pipariņa Bērnudārzs” ir saņēmis ES fondu līdzfinansējumu ar intensitāti 60% jeb 60 000 LVL apmērā bērnu dārza ēkas rekonstrukcijai par kopējo summu 100 000 LVL. Projekts neietver citas izmaksas (piemēram, projekta vadību un publicitāti). Četrus gadus pēc ES fondu līdzfinansējuma saņemšanas uzņēmums tiek likvidēts maksātnespējas procesa rezultātā.

Tā kā uzņēmuma likvidācija maksātnespējas rezultātā ir būtiska pārmaiņa, tad no SIA „Pipariņa Bērnudārzs” tiek piedzīts viss tam izmaksātais ES fondu līdzfinansējums 60 000 LVL apmērā.

3.2.2. Atbalsta saņēmēja apvienošana

Skaidrojums

Juridisku personu apvienošanas gadījumā notiek vai nu pievienošana, vai saplūšana. Pievienošanas gadījumā pievienojamā persona nodod visu savu mantu iegūstošajai personai. Savukārt saplūšanas gadījumā pievienojamās personas nodod savu mantu jaundibinātajai juridiskajai personai. Gan pievienošanas, gan saplūšanas gadījumā pievienojamā juridiskā persona beidz pastāvēt. Tomēr pievienojamās personas saistības pilnībā pārņem iegūstošā juridiskā persona. Citu saistību starpā iegūstošā juridiskā persona pārņem arī saistības, kas izriet no atbalsta līguma. Tādēļ juridisko personu apvienošanas gadījumā neiestājas nevēlamās sekas: netiek ietekmēta atbalstāmās darbības būtība un darbības īstenošanas nosacījumi. Attiecīgi atbalsta saņēmēju apvienošana nerada būtiskas pārmaiņas.

Apvienošanas gadījumi ir attiecināmi uz visiem atbalsta saņēmējiem pēc to juridiskā statusa, t.i., uz (1) komercsabiedrībām, (2) individuālajiem uzņēmumiem – zemnieka vai zvejnieka saimniecībām, (3) valsts un pašvaldību institūcijām un (4) biedrībām un nodibinājumiem.

Rīcība

Tā kā atbalsta saņēmēja apvienošana nav uzskatāma par būtisku pārmaiņu un visas iepriekšējās saistības automātiski pārņem jaunizveidotā juridiskā persona, tad atbildīgajai

iestādei nav nepieciešams izdarīt speciālus grozījumus atbalsta līgumā, ja vien to nenosaka kāds no līguma punktiem.

Piemērs

Pagasta Padome ir saņēmusi ES fondu līdzfinansējumu ar atbalsta intensitāti 85% (75% ES struktūrfondu līdzfinansējums un 10% valsts līdzfinansējums) jeb LVL 850 000 apmērā siltumapgādes infrastruktūras pakalpojumu uzlabošanai vietējā pašvaldībā, kopumā ieguldot 1 000 000 LVL (minētais ES fondu un valsts līdzfinansējums un 15% pašvaldības līdzfinansējums). Projekta kopējās izmaksas, kurām proporcionāli to savstarpējam sadalījumam tika piešķirts ES fondu atbalsts, ietver vienu būvdarbu līgumu infrastruktūras uzlabošanai par kopējo summu 900 000 LVL jeb 90% no projekta kopējām izmaksām, kā arī 50 000 LVL jeb 5% projekta administrācijas izmaksas un 50 000 LVL jeb 5% publicitātes izmaksas. Būvdarbu līgums ietver jaunas infrastruktūras izbūvi un uzstādīšanu (tīkli, caurules, katli u.tml.).

Pēc diviem gadiem pašvaldību reformas rezultātā Pagasts apvienojas ar Pilsētu un tādējādi tiek likvidēta Pagasta Padome. Visas Pagasta Padomes funkcijas, īpašumus (t.sk. tos, kas iegādāti un vai rekonstruēti ar ES fondu atbalstu) un saistības pārņem jaunizveidotā un paplašinātā pašvaldība – Pilsētas Dome, kas arī turpmāk nodrošinās bijušā Pagasta iedzīvotājus ar siltumapgādes pakalpojumiem.

Šajā gadījumā nav iestājušās būtiskas pārmaiņas, jo netiek ietekmēta projekta būtība – siltumapgādes pakalpojumu nodrošināšana tiks turpināta bijušā Pagasta teritorijas iedzīvotājiem, kā arī nav radītas nepamatotas priekšrocības nevienai no pusēm, jo ar ES fondu atbalstu iegādātās lietas tiek nodotas juridisku personu apvienošanās rezultātā. Saskaņā ar atbalsta līguma nosacījumiem atbildīgā iestāde pārslēdz līgumu ar jauno paplašināto pašvaldību – Pilsētas Domi.

3.2.3. Atbalsta saņēmēja pārveidošana

Skaidrojums

Juridiskas personas pārveidošanas gadījumā pārveidojamā juridiskā persona tiek pārveidota par citu - iegūstošo juridisko personu. Visas pārveidojamās juridiskās personas tiesības un saistības pāriet iegūstošajai juridiskai personai. Tādēļ līdzīgi kā apvienošanas gadījumā, arī pārveidošanas rezultātā netiek ietekmēta atbalstāmās darbības būtība un darbības īstenošanas nosacījumi. Attiecīgi juridisku personu pārveidošana nerada būtiskas pārmaiņas.

Pārveidošanas gadījumi ir attiecināmi uz visiem atbalsta saņēmējiem pēc to juridiskā statusa, t.i., uz (1) komercsabiedrībām, (2) individuālajiem uzņēmumiem – zemnieka vai zvejnieka saimniecībām, (3) valsts un pašvaldību institūcijām un (4) biedrībām un nodibinājumiem.

Rīcība

Tā kā atbalsta saņēmēja pārveidošana nav uzskatāma par būtisku pārmaiņu un visas iepriekšējās saistības automātiski pārņem iegūstošā juridiskā persona, tad atbildīgajai iestādei nav nepieciešams izdarīt speciālus grozījumus atbalsta līgumā, ja vien to nenosaka kāds no līguma punktiem.

Piemērs

Biedrība „Reģiona Attīstības aģentūra” ir saņēmusi ES fondu līdzfinansējumu ar atbalsta intensitāti 90% (75% ES un 15% valsts līdzfinansējums) jeb 90 000 LVL apmērā ES Struktūrfondu informācijas centra biroja izveidei par kopējo summu 100 000 LVL. No projekta kopējām izmaksām 5% jeb 5 000 LVL paredzēti projekta administrēšanai, 5% jeb 5 000 LVL – projekta publicitātes nodrošināšanai, bet 90% jeb 90 000 LVL – biroja ēkas rekonstrukcijas darbiem. Iesniedzot projektu, biedrība pamato, ka rekonstrukcija stiprinās tās tehnisko kapacitāti.

Divus gadus pēc ES fondu līdzfinansējuma saņemšanas atbalsta saņēmējs tiek reorganizēts un pārveidots par nodibinājumu „Reģiona Attīstības aģentūra”. Tā kā juridiskas personas pārveidošanas gadījumā visas saistības pārņem pārveidotā juridiskā persona, būtiskas pārmaiņas nav notikušas. Saskaņā ar atbalsta līguma nosacījumiem atbildīgā iestāde pārslēdz līgumu ar pārveidoto juridisko personu.

3.2.4. Atbalsta saņēmēja sadalīšana

Skaidrojums

Juridisko personu sadalīšanas gadījumā notiek vai nu sašķelšana, vai nodalīšana. Sašķelšanas gadījumā sadalāmā juridiskā persona nodod visu savu mantu divām vai vairākām iegūstošajām juridiskām personām un beidz pastāvēt. Savukārt nodalīšanas gadījumā sadalāmā juridiskā persona nodod daļu savas mantas vienai vai vairākām iegūstošajām juridiskām personām. Nodalīšanas gadījumā pati sadalāmā juridiskā persona turpina pastāvēt. Par sadalāmās juridiskās personas saistībām atbild solidāri visas sadalīšanā (sašķelšanā vai nodalīšanā) iesaistītās juridiskās personas.

Sašķelšana var ietekmēt atbalstāmās darbības būtību un darbības īstenošanas nosacījumus. Tas, vai šīs nevēlamās sekas radīsies, ir atkarīgs no sašķelšanas nosacījumiem. Tā, piemēram, ja uzņēmumam pieder vairākas ražotnes un atbalstāmais projekts ir saistīts tikai ar vienu no tām, tad sašķelšana neradīs būtiskas pārmaiņas, ja iegūstošais uzņēmums pilnībā pārņems attiecīgo ražotni un turpinās atbalstāmā projekta darbības. Turpretim, ja arī attiecīgā ražotne tiek sadalīta vairākās daļās, un iegūstošie uzņēmumi patstāvīgi nespēj turpināt atbalstāmās darbības, šāda sašķelšana radīs būtiskas pārmaiņas.

Nodošanas gadījumā sadalāmā juridiskā persona turpina pastāvēt, tādēļ tā turpina būt par atbalsta līguma pusi. Nodošanas gadījumā sadalāmā juridiskā persona nedrīkst nodot lietas, kas nepieciešamas atbalstāmo darbību veikšanai, vai veikt citas darbības, kuras ietekmētu atbalstāmās darbības būtību vai īstenošanas nosacījumus. Ja tomēr sadalāmā juridiskā persona veic šādas darbības, piemēram, nodod iekārtas, kuras nepieciešamas atbalstāmās darbības veikšanai, tad šāda nodošana radīs būtiskas pārmaiņas.

Sadalīšanas gadījumi ir attiecināmi uz visiem atbalsta saņēmējiem pēc to juridiskā statusa, t.i., uz (1) komercsabiedrībām, (2) individuālajiem uzņēmumiem – zemnieka vai zvejnieka saimniecībām, (3) valsts un pašvaldību institūcijām un (4) biedrībām un nodibinājumiem.

Rīcība

Ja atbalsta saņēmējs tiek sadalīts, atbildīgā iestāde izvērtē, vai juridiskās personas sadalīšana ir ietekmējusi/ietekmēs līguma darbības būtību.

Gadījumos, kad juridiskās personas sadalīšanās ir radījusi/radīs būtiskas pārmaiņas, atbildīgā iestāde pārtrauc (lauž) līgumu ar atbalsta saņēmēju un tam ir jāatmaksā viss piešķirtais ES fondu līdzfinansējums 100% apmērā, t.i., līgumā noteiktajā atbalsta intensitātē procentos no projekta summas. Atbildīgā iestāde saskaņā ar iekšējām procedūrām uzsāk līdzekļu atgūšanas procesu.

Gadījumos, kad juridiskās personas sadalīšanās nerada būtiskas pārmaiņas, atbildīgā iestāde izdara grozījumus līgumā ar atbalsta saņēmēju pārslēdzot to ar jaunizveidoto juridisko personu, ja to nosaka kāds no līguma punktiem.

Piemērs

Pagasta Padome ir saņēmusi ES fondu līdzfinansējumu ar atbalsta intensitāti 85% (75% ES struktūrfondu līdzfinansējums un 10% valsts līdzfinansējums) jeb 850 000 LVL apmērā ūdenssaimniecības infrastruktūras pakalpojumu uzlabošanai vietējā pašvaldībā, kopumā ieguldot 1 000 000 LVL (minētais ES fondu un valsts līdzfinansējums un 15% pašvaldības līdzfinansējums). Projekta kopējās izmaksas, kurām proporcionāli to savstarpējam sadalījumam tika piešķirts ES fondu atbalsts, ietver vienu būvdarbu līgumu infrastruktūras uzlabošanai par kopējo summu 900 000 LVL jeb 90% no projekta kopējām izmaksām, kā arī 50 000 LVL jeb 5% projekta administrācijas izmaksas un 50 000 LVL jeb 5% publicitātes izmaksas. Būvdarbu līgums ietver jaunas infrastruktūras izbūvi un uzstādīšanu (tīkli, caurules, sūkņi u.tml.), kas tiek ietverta Pagasta Padomes bilancē.

Būtiska pārmaiņa

Pēc diviem gadiem nolūkā attīstīt sabiedrisko pakalpojumu sniegšanu pašvaldībā Pagasta Padome nolemj šo sektoru privatizēt, nododot visus ar ūdenssaimniecības pakalpojumu sniegšanu saistītos pamatlīdzekļus (tostarp tos, kas iegādāti ar ES fondu atbalstu) komercsabiedrībai, kas turpmāk plāno nodrošināt šos pakalpojumus iedzīvotājiem.

Šajā gadījumā ir iestājušās būtiskas pārmaiņas, jo, pirmkārt, ir radītas nepamatotas priekšrocības komercsabiedrībai sava biznesa attīstībai, saņemot bez maksas ar ūdenssaimniecības pakalpojumiem saistītos pamatlīdzekļus, un, otrkārt, ir ietekmēta projekta būtība, jo privatizācijas rezultātā turpmāk pašvaldība nevarēs ietekmēt ūdenssaimniecības pakalpojumu sniegšanu. Tā kā viss ES fondu atbalsts tika novirzīts ūdenssaimniecības infrastruktūras uzlabošanai (attiecībā uz kuru iestājušās būtiskas pārmaiņas) un tās atbalsta aktivitātēm (projekta administrācijas un publicitātes izmaksām), atbalsta saņēmējam ir jāatmaksā ES fondu piešķirtais līdzfinansējums 100% apmērā, kas ir 850 000 LVL.

Izmaiņu gadījums

Pēc diviem gadiem nolūkā attīstīt sabiedrisko pakalpojumu sniegšanu pašvaldībā Pagasta Padome izveido SIA „Pagasta Ūdens”, kuras vienīgais īpašnieks ir Pagasta Padome. Jaunizveidotajai sabiedrībai tiek nodoti visi ar ūdenssaimniecības pakalpojumu sniegšanu saistītie pamatlīdzekļi (tostarp tie, kas iegādāti ar ES fondu atbalstu).

Šajā gadījumā nav iestājušās būtiskas pārmaiņas, jo Pagasta Padome nodala vienu no savām funkcijām jaunizveidotajai pašvaldības SIA „Pagasta Ūdens”. Netiek ietekmēta darbības būtība, jo pašvaldība turpina nodrošināt ūdenssaimniecības pakalpojumus tās iedzīvotājiem, kā arī netiek radītas priekšrocības nevienai pusei, jo pašvaldība jebkurā gadījumā būtu nodevusi (nevis pārdevusi vai iznomājusi par tirgus cenu) nepieciešamo infrastruktūru SIA „Pagasta Ūdens”. Saskaņā ar atbalsta līguma nosacījumiem ar atbalsta saņēmēju tiek parakstīti līguma grozījumi, kas atļauj nodalīt ūdenssaimniecības funkciju.

3.2.5. Atbalsta saņēmēja vai tā daļas pārvietošana uz citu valsti

Skaidrojums

Atbalsta saņēmēja pārvietošana Regulas Nr.1083/2006 un Regulas (EK) Nr.1260/1999 izpratnē ir uzskatāma par produktīvās darbības pārtraukšanu. Visa atbalsta saņēmēja vai tā daļas pārvietošana uz citu valsti vienmēr ietekmēs darbības būtību, jo atbalsta mērķis ir radīt noteiktu pozitīvu pienesumu valstī vai administratīvajā teritorijā, kurai attiecīgais atbalsts ir piešķirts. Tā, piemēram, Latvijas lauksaimniekiem paredzētajam atbalstam ir mērķis celt lauksaimnieku konkurētspēju un nodrošināt modernizāciju. Šie mērķi netiktu sasniegti, ja par Latvijai paredzētajiem ES fondu līdzekļiem, tiktu iegādāta tehnika, kura pēc atbalsta saņemšanas tiktu izmantota nevis Latvijā, bet, piemēram, Nīderlandē. Tādēļ atbalsta saņēmēja vai tā daļas pārvietošana uz citu valsti rada būtiskas pārmaiņas.

Atbalsta saņēmēja vai tā daļas pārvietošanas gadījumi uz citu valsti ir attiecināmi tikai uz komercsabiedrībām un individuālajiem uzņēmumiem – zemnieka vai zvejnieka saimniecībām.

Rīcība

Tā kā atbalsta saņēmēja vai tā daļas pārvietošana uz citu valsti ir uzskatāma par būtisku pārmaiņu, atbildīgā iestāde pārtrauc (lauž) līgumu ar atbalsta saņēmēju un tam ir jāatmaksā viss piešķirtais ES fondu līdzfinansējums 100% apmērā, t.i., līgumā noteiktajā atbalsta intensitātē procentos no projektam piešķirtās summas. Atbildīgā iestāde saskaņā ar iekšējām procedūrām uzsāk līdzekļu atgūšanas procesu.

Piemērs

SIA „Latvijas Saldumiņš” ir saņēmis ES fondu līdzfinansējumu ar atbalsta intensitāti 60% jeb 600 000 LVL apmērā, lai dažādotu ražošanu, ietverot ne tika šokolādes, bet arī konditorijas izstrādājumu ražošanu. Atbalsts paredzēts konditorijas iekārtu iegādei

1 000 000 LVL apmērā, kuras nepieciešamas jaunā konditorijas ceha darbībai, un neietver citas izmaksas (piemēram, projekta vadību vai publicitāti). Divus gadus pēc ES fondu līdzfinansējuma saņemšanas uzņēmums nolēmj jauno konditorijas cehu pārcelt uz Ukrainu, pamatojot to ar lētākām ražošanas izmaksām.

Šajā gadījumā ir iestājušās būtiskās pārmaiņas, jo uzņēmums ir pārtraucis savu produktīvo darbību valstī, kurai ir piešķirts attiecīgais ES fondu atbalsts, tādēļ SIA „Latvijas Saldumiņš” ir jāatmaksā viss tam piešķirtais ES fondu finansējums 600 000 LVL apmērā.

3.2.6. Atbalsta saņēmēja vai tā daļas pārvietošana uz citu administratīvo teritoriju valsts iekšienē, uz kuru attiecas atšķirīgi atbalsta nosacījumi

Skaidrojums

Līdzīgi kā gadījumā ar pārvietošanu uz citu valsti, atbalstam, kas īpaši piešķirts noteiktai administratīvajai teritorijai, ir noteikti mērķi. Šie mērķi netiks sasniegti, ja atbalsts netiks izmantots attiecīgajā teritorijā. Tādēļ, piemēram, ar atbalstu iegādātās ražotnes pārvietošana no īpaši atbalstāmās teritorijas uz teritoriju, kurai nav šāda statusa, radīs būtiskas pārmaiņas.

Atbalsta saņēmēja vai tā daļas pārvietošanas gadījumi uz citu administratīvo teritoriju valsts iekšienē, uz kuru attiecas atšķirīgi atbalsta nosacījumi, ir attiecināmi tikai uz komercsabiedrībām un individuālajiem uzņēmumiem – zemnieka vai zvejnieka saimniecībām.

Rīcība

Tā kā atbalsta saņēmēja vai tā daļas pārvietošana uz citu administratīvo teritoriju valsts iekšienē, uz kuru attiecas atšķirīgi atbalsta nosacījumi, ir uzskatāma par būtisku pārmaiņu, atbildīgā iestāde saskaņā ar iekšējām procedūrām uzsāk līdzekļu atgūšanas procesu un atbalsta saņēmējam ir jāatmaksā tam piešķirtais ES fondu līdzfinansējums

- 1) kā starpība starp piešķirto ES fondu finansējumu un to, kas pienākas atrodies citā administratīvajā teritorijā, uz kuru arī attiecas fondu piešķirums tikai ar mazāku atbalsta intensitāti, ko atbildīgā iestāde juridiski nostiprina ar grozījumiem atbalsta līgumā, vai
- 2) 100% apmērā, t.i., līgumā noteiktajā atbalsta intensitātē procentos no projektam piešķirtās summas, ja uz jauno administratīvo teritoriju nav attiecināms šo fondu līdzfinansējums, ko atbildīgā iestāde juridiski noformē pārtraucot (laužot) līgumu ar atbalsta saņēmēju.

Piemērs

SIA „Latvijas Saldumiņš” ir saņēmis ES fondu līdzfinansējumu ar intensitāti 60% jeb 600 000 LVL apmērā, lai dažādotu ražošanu, ietverot ne tika šokolādes, bet arī konditorijas izstrādājumu ražošanu. Atbalsts paredzēts konditorijas iekārtu iegādei 1 000 000 LVL apmērā, kuras nepieciešamas jaunā konditorijas ceha darbībai, un neietver citas izmaksas (piemēram, projekta vadību un publicitāti). ES fondu atbalsts SIA „Latvijas Saldumiņš” ir piešķirts, pamatojoties uz to, ka cehs atradīsies īpaši atbalstāmajā teritorijā.

Būtiska pārmaiņa 1

Divus gadus pēc ES fondu līdzfinansējuma saņemšanas uzņēmums nolemj jauno konditorijas cehu pārcelt uz citu valsts teritoriju, pamatojot to ar kvalificētāka darbaspēka pieejamību. Uz uzņēmumiem, kas atrodas jaunajā teritorijā, nav attiecināms šī ES fonda līdzfinansējums.

Šajā gadījumā ir iestājušās būtiskas pārmaiņas, jo uzņēmums ir pārtraucis savu produktīvo darbību administratīvajā teritorijā, kurai ir piešķirts attiecīgais ES fondu atbalsts, tādēļ SIA „Latvijas Saldumiņš” ir jāatmaksā viss tam piešķirtais ES fondu finansējums 600 000 LVL apmērā.

Būtiska pārmaiņa 2

Divus gadus pēc ES fondu līdzfinansējuma saņemšanas uzņēmums nolemj jauno konditorijas cehu pārcelt uz citu valsts teritoriju, pamatojot to ar kvalificētāka darbaspēka pieejamību. Uz uzņēmumiem, kas atrodas jaunajā teritorijā, ir attiecināms šī ES fonda līdzfinansējums ar zemāku atbalsta intensitāti – nevis 60%, bet 40%.

Šajā gadījumā ir iestājušās būtiskas pārmaiņas, jo uzņēmums ir pārtraucis savu produktīvo darbību administratīvajā teritorijā, kurai ir piešķirts ES fondu atbalsts ar augstāku intensitāti (60%), tādēļ SIA „Latvijas Saldumiņš” ir jāatmaksā ES līdzfinansējuma starpība starp atbalsta intensitāti abos reģionos, kas ir: $(1\ 000\ 000\ \text{LVL} \times 60\%) - (1\ 000\ 000\ \text{LVL} \times 40\%) = 200\ 000\ \text{LVL}$.

3.2.7. Jebkura cita situācija, kurā tiek pārtraukta atbalsta līgumā paredzētā darbība

Skaidrojums

Pārtraucot atbalstāmo darbību tiek ietekmēta darbības būtība, kā arī darbības īstenošanas nosacījumi. Tādēļ jebkura cita situācija, kurā tiek pārtraukta atbalsta līgumā paredzētā darbība, neatkarīgi no tā, kādēļ darbība tiek pārtraukta, rada būtiskas pārmaiņas.

Jebkura cita situācija, kurā tiek pārtraukta atbalsta līgumā paredzētā darbība, ir attiecināma uz visiem atbalsta saņēmējiem pēc to juridiskā statusa, t.i., uz (1) komercsabiedrībām, (2) valsts un pašvaldību institūcijām un (3) biedrībām un nodibinājumiem.

Rīcība

Tā kā jebkura situācija, kurā tiek pārtraukta atbalsta līgumā paredzētā darbība, ir uzskatāma par būtisku pārmaiņu, atbildīgā iestāde pārtrauc (lauž) līgumu ar atbalsta saņēmēju un tam ir jāatmaksā viss piešķirtais ES fondu līdzfinansējums 100% apmērā, t.i., līgumā noteiktajā atbalsta intensitātē procentos no projektam piešķirtās summas. Atbildīgā iestāde saskaņā ar iekšējām procedūrām uzsāk līdzekļu atgūšanas procesu.

Piemērs

SIA „Latvijas Saldumiņš” ir saņēmis ES fondu līdzfinansējumu ar intensitāti 60% jeb 600 000 LVL apmērā, lai dažādotu ražošanu, ietverot ne tika šokolādes, bet arī konditorijas izstrādājumu ražošanu. Atbalsts paredzēts konditorijas iekārtu iegādei 1 000 000 LVL apmērā, kuras nepieciešamas jaunā konditorijas ceħa darbībai, un neietver citas izmaksas (piemēram, projekta vadību un publicitāti). Divus gadus pēc ES fondu līdzfinansējuma saņemšanas tirgū strauji samazinās pieprasījums pēc šokolādes un konditorijas izstrādājumiem, un uzņēmums nolemj uz sešiem mēnešiem pārtraukt ražošanu.

Šajā gadījumā ir iestājušās būtiskās pārmaiņas, jo tiek ietekmēta darbības būtība un īstenošanas nosacījumi, tādēļ SIA „Latvijas Saldumiņš” ir jāatmaksā viss tam piešķirtais ES fondu finansējums 600 000 LVL apmērā.

4. NOBEIGUMS

Regulas (EK) Nr.1083/2006 98.pants uzliek Latvijai pienākumu izmeklēt neatbilstības, pamatojoties uz jebkurām ievērojamām atkāpēm, kas attiecas uz darbību vai darbības programmu īstenošanas vai kontroles būtību vai apstākļiem, un veikt vajadzīgās finanšu korekcijas.

Tāpat Regula (EK) Nr.1083/2006 uzliek Latvijai pienākumu veikt vajadzīgās finanšu korekcijas saistībā ar konkrētām vai sistemātiskām neatbilstībām, kas konstatētas darbībās vai darbības programmās. Dalībvalsts veiktās korekcijas izpaužas kā visa vai daļēja valsts ieguldījuma darbības programmā atcelšana. Dalībvalsts ņem vērā neatbilstību būtību un nopietnību un Fondam nodarītos finansiālos zaudējumus.

Turklāt regulas 98.pants paredz, ka „šādi atbrīvotos līdzekļus no fondiem dalībvalstis līdz 2015.gada 31.decembrim var atkārtoti izmantot attiecīgajai darbības programmai atbilstīgi 3. un 4.punktā minētajiem nosacījumiem:

„Saskaņā ar 2. punktu atcelto ieguldījumu nedrīkst vēlreiz izmantot darbībai vai darbībām, kas ir korekcijas priekšmets, ne arī tur, kur ir veikta sistemātisku neatbilstību finanšu korekcija attiecībā uz norisošām darbībām visā tajā prioritārajā virzienā vai daļā no tā, kur notikusi sistemātiskā neatbilstība. Sistemātiskas neatbilstības gadījumā dalībvalsts paplašina izmeklēšanu, to attiecinot uz visām darbībām, kas varētu būt ietekmētas.”

Savukārt regulas 102. pants (atmaksāšana), paredz, ka

„(1) Jebkādai līdzekļu atmaksāšanai, kas jāveic Eiropas Kopienu vispārējā budžetā, ir jābūt veiktai pirms maksājuma termiņa datuma, kas norādīts rīkojumā par līdzekļu atgūšanu saskaņā ar Regulas (EK, Euratom) Nr. 1605/2002 72.pantu. Termiņš ir pēdējā diena otrajā mēnesī pēc rīkojuma izdošanas.

(2) Par aizkavējumu veikt atmaksu ir jāmaksā kavējuma procenti no izpildes termiņa beigu datuma līdz faktiskā maksājuma datumam. Šādu procentu likme ir par pusotru procentu augstāka nekā likme, ko piemēro Eiropas Centrālā banka galvenajās refinansēšanas operācijās tā mēneša pirmajā darbadienā, kurā iekrīt maksāšanas datums.”

Tādejādi Eiropas Kopienas tiesības neregulē konkrētu iestāžu pienākumus, bet gan paredz valsts pienākumus. Latvijas normatīvajos aktos katras konkrētās institūcijas rīcība atbalsta atgūšanas gadījumā tiek regulēta 17.07.2007 MK noteikumos Nr.500 „Kārtība, kādā ziņo par Eiropas Savienības struktūrfondu un Kohēzijas fonda ieviešanā konstatētajām neatbilstībām, pieņem pārvaldes lēmumu par piešķirtā finansējuma izlietojumu un atgūst neatbilstošos izdevumus”.

Saskaņā ar Regulas (EK) Nr.1083/2006 57.panta 4.punktu gan Latvijai, gan Eiropas Komisijai ir pienākums nodrošināt, ka fondu atbalstu nesaņem uzņēmumi, kam tiek vai ir tikusi piemērota atgūšanas procedūra pēc produktīvās darbības pārvietošanas dalībvalstī vai uz citu dalībvalsti, kas ir viens no būtisko pārmaiņu veidiem.

Latvija šo regulas uzlikto pienākumu ir izvēlējusies īstenot ar 26.06.2007 MK noteikumiem Nr.440 „Kārtība, kādā vadošā iestāde, sertifikācijas iestāde, sadarbības iestāde vai atbildīgā iestāde veic pārbaudi Eiropas Savienības struktūrfondu un Kohēzijas fonda finansētā projekta īstenošanas vietā”, kā arī ar 27.06.2006 MK noteikumiem Nr.538 „Kārtība, kādā Eiropas Savienības struktūrfondu vadībā iesaistītās institūcijas nodrošina struktūrfondu finanšu kontroli un auditu”.